Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ANTHONY MICHAEL COLLINS
esitatud 16. veebruaril 2023 [1]

Liidetud kohtuasjad C-38/21, C-47/21 ja C-232/21

VK
versus
BMW Bank GmbH (C-38/21)
ja
F. F.
versus
C. Bank AG (C-47/21)
ja
CR,
AY,
ML,
BQ
versus
Volkswagen Bank GmbH,
Audi Bank (C-232/21)

(eelotsusetaotlused, mille on esitanud Landgericht Ravensburg (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa))

Eelotsusetaotlus — Tarbijakaitse — Mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping — Krediidileping kasutatud mootorsõiduki ostmiseks — Direktiiv 2002/65/EÜ — Direktiiv 2008/48/EÜ — Direktiiv 2011/83/EL — Mõisted „väljaspool äriruume sõlmitav leping“ ja „kaugleping“ — Vahendaja osalus lepingu ettevalmistavas etapis — Taganemisõiguse erand seoses autorenditeenuse osutamisega — Direktiivi horisontaalse vahetu õigusmõju puudumine — Lepingus esitatava teabe tingimused — Teavitamisnõude täitmise eeldus õigusaktides ettenähtud tüüpvormi kasutamise korral — Taganemisõigus — Taganemisõiguse tähtaja kulgema hakkamine ebatäieliku või ebaõige teabe korral — Taganemisõiguse kuritarvitamine — Eelneva tagastamise nõue

[1] Algkeel: inglise.

Sisukord

I. Sissejuhatus . . . 3

II. Õiguslik raamistik . . . 3

A. Euroopa Liidu õigus . . . 3

1. Direktiiv 2002/65 . . . 3

2. Direktiiv 2008/48 . . . 4

3. Direktiiv 2011/83 . . . 7

B. Saksamaa õigusnormid . . . 10

1. Tsiviilseadustik . . . 10

2. EGBGB . . . 14

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused . . . 16

A. Kohtuasi C-38/21 . . . 16

B. Kohtuasi C-47/21 . . . 23

C. Kohtuasi C-232/21 . . . 27

IV. Menetlus Euroopa Kohtus . . . 29

V. Analüüs . . . 29

A. Kohtuasi C-38/21 . . . 30

1. Kohtuasjas C-38/21 esitatud viies küsimus . . . 30

2. Kohtuasjas C-38/21 esitatud kuues küsimus . . . 33

3. Kohtuasjas C-38/21 esitatud seitsmes küsimus . . . 35

4. Kohtuasjas C-38/21 esitatud kaheksas küsimus . . . 35

5. Vahejäreldus . . . 37

B. Kohtuasjad C-47/21 ja C-232/21 . . . 37

1. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud esimene küsimus . . . 37

2. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud teine küsimus . . . 39

3. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud neljas küsimus . . . 41

4. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud viies küsimus 43

VI. Ettepanek 45

I. Sissejuhatus

1. Käesolevad Landgericht Ravensburgi (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa) eelotsusetaotlused on kerkinud üles mitme niisuguse kohtuvaidluse kontekstis, mille pooled on tarbijad ja mootorsõidukitootjatega seotud finantsasutused. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olevates kohtuasjades tekivad küsimused, mis puudutavad seda, kas tarbijate taganemine ühel juhul mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingust ja teistel juhtudel krediidilepingutest, mis olid sõlmitud kasutatud mootorsõiduki ostmise rahastamiseks, on kehtiv.

2. Euroopa Kohtu palvel käsitletakse käesolevas ettepanekus küsimusi, mis puudutavad esiteks kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu olemust, lähtudes direktiivist 2002/65/EÜ[2], direktiivist 2008/48/EÜ[3] ja direktiivist 2011/83/EL[4]. Selles kontekstis palutakse Euroopa Kohtul tõlgendada ka mõisteid „väljaspool äriruume sõlmitav leping“ ja „kaugleping“ direktiivi 2011/83 tähenduses ja teha otsus viimati nimetatud direktiivis sätestatud taganemisõiguse erandi võimaliku kohaldamise suhtes. Teiseks soovitakse, et Euroopa Kohus teeks otsuse direktiivis 2008/48 võlausaldajatele kehtestatud kohustuse – anda tarbijatele muu hulgas taganemisõigust puudutavat teavet – kolme aspekti kohta. Nendeks on selliste riigisiseste õigusnormide kooskõla nimetatud direktiiviga, milles nähakse ette õiguslik eeldus, et teabe jagamise kohustus on täidetud, kui kasutatakse riigisisestes õigusaktides sätestatud tüüpvormi („seaduses sätestatud tüüpvorm“); ebaõige või ebatäieliku teabe andmise tagajärjed taganemistähtaja kulgema hakkamisele ja võlausaldaja võimalus tugineda sellele, et tarbija kasutas taganemisõigust kuritarvitaval viisil. Kolmandaks on Euroopa Kohtule esitatud küsimus selle kohta, kas liidu õigusest tuleneva tõhususe põhimõttega on kooskõlas teatavad tagajärjed, mis riigisiseste õigusnormide järgi kaasnevad müügilepinguga seotud krediidilepingust taganemisega.

II. Õiguslik raamistik

A. Euroopa Liidu õigus

1. Direktiiv 2002/65

3. Direktiivi 2002/65 artikli 1 lõikes 1 kirjeldatakse, et selle direktiivi eesmärk on „ühtlustada tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust käsitlevaid liikmesriikide õigusnorme“.

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT 2002, L 271, lk 16; ELT eriväljaanne 06/04, lk 321).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT 2011, L 304, lk 64).

4. Direktiivi 2002/65 artikli 2 punktis a on „sidevahendi abil sõlmitud leping“ määratletud kui „finantsteenuseid käsitlev leping, mille teenuste osutaja ja tarbija on sõlminud sellise kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel, mida pakub teenuste osutaja, kes kõnealuse lepingu täitmiseks kasutab üksnes üht või mitut kaugsidevahendit kuni lepingu sõlmimiseni, viimane kaasa arvatud“. Artikli 2 punkti b kohaselt on „finantsteenus“ „panga-, krediidi-, kindlustus-, personaalpensioni, investeerimis- või makseteenus“.

5. Direktiivi 2002/65 artikli 6 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud, et „liikmesriigid tagavad, et tarbijal on 14 kalendripäeva jooksul võimalik lepingust taganeda ilma sanktsioonideta ja põhjust esitamata“.

2. Direktiiv 2008/48

6. Direktiivi 2008/48 põhjendused 9, 10, 12, 30 ja 31 on sõnastatud järgmiselt:

„(9) Täielikku ühtlustamist on vaja selleks, et tagada kõikidele ühenduse tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ning luua tõeline siseturg. Seetõttu ei tohiks liikmesriikidel lubada säilitada või kehtestada muid siseriiklikke norme peale käesolevas direktiivis sätestatute. Ent sellist piirangut tuleks kohaldada ainult siis, kui norme on käesoleva direktiiviga ühtlustatud. Ühtlustatud normide puudumisel peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt õigus säilitada või kehtestada siseriiklikke õigusakte. Nii võivad liikmesriigid näiteks säilitada või kehtestada müüja või teenuste osutaja ja krediidiandja solidaarvastutust käsitlevad siseriiklikud sätted. Teine selline näide liikmesriikidele antud võimalusest oleks kaubamüügilepingust või teenuste osutamise lepingust taganemist (kui tarbija kasutab oma õigust taganeda krediidilepingust) käsitlevate siseriiklike sätete säilitamine või kehtestamine. […]

(10) Käesolevas direktiivis sisalduvate mõistetega määratletakse ühtlustamise ulatus. Liikmesriikide kohustus rakendada käesoleva direktiivi sätteid peaks seega piirduma direktiivi reguleerimisalaga, nagu see on määratletud nende mõistetega. Käesolev direktiiv ei tohiks aga piirata liikmesriikidel käesoleva direktiivi sätteid kohaldamast kooskõlas ühenduse õigusaktidega valdkondades, mis ei kuulu direktiivi reguleerimisalasse. Seega saaks liikmesriik säilitada või kehtestada siseriiklikud õigusaktid, mis on vastavuses käesoleva direktiivi sätetega või selle teatavate sätetega, mis käsitlevad käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jäävaid krediidilepinguid. […]

[…]

(12) Teenuste pideva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul, võivad oluliselt erineda käesoleva direktiiviga reguleeritavatest krediidilepingutest, seda eriti lepingupoolte huvide ja tehingu asjaolude ning sooritamise seisukohast. Seetõttu on vaja täpsustada, et niisuguseid lepinguid ei loeta krediidilepinguteks käesoleva direktiivi tähenduses. […]

[…]

(30) Käesoleva direktiiviga ei reguleerita lepinguõiguse kohaldamist krediidilepingute kehtivuse valdkonnas. Seetõttu võivad liikmesriigid nimetatud valdkonnas säilitada või kehtestada siseriiklikke norme, mis on kooskõlas ühenduse õigusega. […]

(31) Selleks et tarbija oleks teadlik oma krediidilepingust tulenevatest õigustest ja kohustustest, peaks kogu vajalik teave olema lepingus esitatud selgel ja arusaadaval viisil.

[…]“.

7. Direktiivi 2008/48 artikli 1 kohaselt on direktiivi eesmärk „ühtlustada tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte“. Direktiivi 2008/48 artikli 2 lõikes 1 on sätestatud, et seda direktiivi kohaldatakse krediidilepingute suhtes. Artikli 2 lõike 2 punktis d on sätestatud, et seda direktiivi ei kohaldata „rendi- või liisingulepingu[tele], mille puhul ei lepingu endaga ega mis tahes eraldi lepinguga ei sätestata kohustust lepingu objekt välja osta; selline kohustus loetakse olemasolevaks, kui krediidiandja ühepoolselt nii otsustab“.

8. Direktiivi 2008/48 artiklis 3 on määratletud mitu selles direktiivis kasutatud mõistet, sealhulgas:

„c) „krediidileping“ – leping, millega krediidiandja annab või lubab anda tarbijale krediiti tasumise edasilükkamise, laenu või muu samalaadse finantstehingu vormis, välja arvatud teenuste pideva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub selliste kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul;

[…]

n) „seotud krediidileping“ – krediidileping, mille puhul:

i) kõnealust krediiti kasutatakse üksnes niisuguse lepingu rahastamiseks, mis on sõlmitud konkreetse kauba tarnimiseks või konkreetse teenuse osutamiseks, ning

ii) kõnealust kahte lepingut vaadeldakse objektiivsest seisukohast majanduslikult ühtsena; majanduslikult ühtseks loetakse lepingud siis, kui tarnija või teenuse osutaja rahastab tarbija krediiti ise, või – kui rahastajaks on kolmas osapool – kui krediidiandja kasutab seoses krediidilepingu sõlmimise või ettevalmistamisega tarnija või teenuse osutaja teenuseid või kui konkreetsed kaubad või konkreetse teenuse osutamine on krediidilepingus selgesõnaliselt kindlaks määratud.“

9. Direktiivi 2008/48 artikli 10 „Krediidilepingus sisalduv kohustuslik teave“ lõikes 2 on muu hulgas sätestatud:

„Krediidilepingus täpsustatakse selgelt ja kokkuvõtlikult järgmine:

[…]

l) kohaldatav viivisintressimäär maksete hilinemise eest sellisena, nagu seda kohaldati krediidilepingu sõlmimise ajal, selle kohandamise üksikasjad ja vajaduse korral lepingu rikkumisest tulenevad tasud;

[…]

p) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja ajavahemik, mille vältel taganemisõigust saab kasutada, ja muud taganemisõiguse kasutamise tingimused, sealhulgas teave tarbija artikli 14 lõike 3 punkti b kohase kohustuse kohta maksta kasutatud põhiosa ja intress ning kogunevast intressist päeva kohta;

[…]

r) vajaduse korral krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus, krediidi ennetähtaegse tagastamise kord ja vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi;

[…]

t) kas tarbijal on juurdepääs kohtuvälisele kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlusele ning kui on, selle kasutamise võimalused;

[…]“.

10. Direktiivi 2008/48 artikkel 14 „Taganemisõigus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Tarbija võib krediidilepingust taganeda neljateistkümne kalendripäeva jooksul põhjust esitamata.

Kõnealuse taganemisõiguse tähtaeg algab:

a) krediidilepingu sõlmimise päeval või

b) päeval, mil tarbija sai kätte artikli 10 kohased lepingutingimused ja teabe, juhul kui see päev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a osutatud kuupäev.

[…]

3. Kui tarbija kasutab taganemisõigust:

a) ning soovib lepingust taganeda enne käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist, teavitab ta sellest krediidiandjat viisil, mida on võimalik tõendada vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, järgides krediidiandja poolt vastavalt artikli 10 lõike 2 punktile p antud teavet. Tarbija loetakse teatamise tähtajast kinni pidanuks, kui kõnealune teade, kui see on esitatud paberil või mõnel muul krediidiandjale kättesaadaval püsival andmekandjal, on ära saadetud enne tähtaja möödumist; ning

b) maksab krediidiandjale põhjendamatult viivitamata ja mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui ta on taganemisteate krediidiandjale saatnud, laenu põhiosa ja põhiosa suhtes alates selle kasutamise kuupäevast kuni selle krediidiandjale maksmise kuupäevani kogunenud intressi. Intress arvutatakse kokkulepitud laenuintressi alusel. Taganemise korral ei ole krediidiandjal õigust saada tarbijalt muud hüvitist, välja arvatud hüvitis krediidiandja poolt riiklikele haldusorganitele makstud tagastamatute tasude eest.

[…]“.

11. Direktiivi 2008/48 artikli 15 „Seotud krediidilepingud“ kohaselt:

„1. Kui tarbija on ühenduse õiguse alusel kasutanud õigust taganeda kauba tarne või teenuse osutamise eesmärgil sõlmitud lepingust, ei ole seotud krediidileping tema suhtes enam siduv.

[…]

3. Käesoleva artikliga ei piirata selliste võimalike siseriiklike normide kohaldamist, millega kehtestatakse krediidiandja solidaarne vastutus tarbija nõuete osas kauba tarnija või teenuse osutaja vastu, kui kauba ostu või teenuse osutamist rahastati krediidilepinguga.

12. Direktiivi 2008/48 artikli 22 „Ühtlustamine ja käesoleva direktiivi sätete imperatiivsus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kuna käesolev direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid, ei või liikmesriigid oma siseriiklikus õiguses säilitada või vastu võtta käesolevas direktiivis sätestatust erinevaid sätteid.“

3. Direktiiv 2011/83

13. Direktiivi 2011/83 põhjendustes 2, 16, 20, 22 ja 49 on märgitud järgmist:

„(2) […] Seega tuleks käesoleva direktiiviga kehtestada tüüpeeskirjad kauglepingute ja väljaspool äriruume sõlmitavate lepingute ühiste aspektide suhtes, loobudes varasemate direktiivide minimaalse ühtlustamise põhimõttest, lubades samas liikmesriikidel teatud aspektide suhtes säilitada või vastu võtta siseriiklikke eeskirju.

[…]

(16) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata seadusjärgset esindust käsitlevat siseriiklikku õigust, näiteks eeskirjad, mida kohaldatakse kaupleja nimel või ülesandel tegutseva isiku suhtes (nt agent või usaldusisik). Liikmesriikidele peaks jääma selles valdkonnas pädevus. […]

[…]

(20) Kauglepingu mõiste peaks hõlmama kõiki juhtumeid, kus leping sõlmitakse kaupleja ja tarbija vahel organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel üksnes ühe või mitme kaugsidevahendi vahendusel (nt tellimuskiri, Internet, telefon või faks) kuni ja kaasa arvatud ajani, mil leping on sõlmitud. Kõnealune mõiste peaks hõlmama ka olukordi, kus tarbija külastab äriruume üksnes teabe saamiseks kauba või teenuse kohta ning järgnevalt räägib läbi ja sõlmib lepingu vahemaa tagant. Seevastu ei tuleks kauglepinguks lugeda lepingut, milles lepitakse kokku kaupleja äriruumides ning mis sõlmitakse lõplikult kaugsidevahendit kasutades. Samuti ei tuleks kauglepinguks lugeda lepingut, mis algatatakse kaugsidevahendit kasutades, kuid sõlmitakse lõplikult kaupleja äriruumides. […] Organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi mõiste peaks hõlmama skeeme, mida ei paku mitte kaupleja, vaid kolmas isik, kuid mida kaupleja kasutab, näiteks Interneti-põhine platvorm. See ei tohiks aga hõlmata juhtumeid, kus veebilehel pakutakse üksnes teavet kaupleja, tema kaupade ja/või teenuste kohta ning tema kontaktandmeid.

[…]

(22) Ettevõtte äriruumideks tuleks lugeda mis tahes liiki valdusi (näiteks pood, müügikiosk või veoauto), mida kaupleja kasutab alalise või tavapärase äritegevuse kohana. Müügikioskeid ja -lette tuleks käsitada äriruumidena, kui need vastavad sellele tingimusele. […] Käesoleva direktiivi kohaselt kaupleja nimel või tema ülesandel tegutseva isiku äriruume tuleks käsitada käesoleva direktiivi tähenduses äriruumidena.

[…]

(49) Nii kauglepingutest kui ka väljaspool äriruume sõlmitud lepingutest taganemise õiguse suhtes peaksid kehtima teatavad erandid. […] Taganemisõiguse andmine tarbijale oleks ebakohane ka teatavate teenuste puhul, kui lepingu sõlmimine tähendab teatud vahendite reserveerimist, millele oleks taganemisõiguse kasutamise korral raske uut tarbijat leida. Selliseks näiteks oleks hotellide, puhkemajade, kultuuri- või spordiüritustega seotud reserveerimine.“

14. Direktiivi 2011/83 artiklis 1 „Reguleerimisese“ on sätestatud, et selle eesmärk on „aidata kõrge tarbijakaitse taseme saavutamisega kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, ühtlustades tarbijate ja kauplejate vahel sõlmitud lepinguid käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte“.

15. Direktiivi 2011/83 artikkel 2 „Mõisted“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

2) „kaupleja“ – füüsiline või juriidiline isik, olenemata sellest, kas viimane on era- või avalik-õiguslikus omandis, kes käesoleva direktiiviga reguleeritud lepingute raames tegutseb – kaasa arvatud teiste isikute kaudu, kes tegutsevad tema nimel või ülesandel – eesmärgil, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega;

[…]

6) „teenusleping“ – leping, välja arvatud müügileping, mille kohaselt kaupleja osutab või kohustub osutama tarbijale teenust ning tarbija maksab või kohustub maksma selle hinna;

7) „kaugleping“ – kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud leping, mis sõlmitakse organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel ilma kaupleja ja tarbija üheaegse füüsilise kohalolekuta, kasutades eranditult kas üht või mitut kaugsidevahendit kuni ja kaasa arvatud ajani, millal leping sõlmitakse;

8) „väljaspool äriruume sõlmitav leping“ – kaupleja ja tarbija vaheline leping:

   a) mis sõlmitakse kaupleja ja tarbija üheaegsel füüsilisel kohalolekul kohas, mis ei ole kaupleja äriruum,

   b) mille pakkumise tegi tarbija samades tingimustes, nagu on osutatud punktis a,

c) mis sõlmitakse kaupleja ja tarbija üheaegsel füüsilisel kohalolekul kaupleja äriruumides või kaugsidevahendi abil kohe pärast seda, kui tarbija poole on isiklikult ja individuaalselt pöördutud kohas, mis ei ole kaupleja äriruumid, või

[…]

9) „äriruum“ –

a) jaemüügiks kasutatav äriruum kinnisvara kujul, kus kaupleja alaliselt tegutseb, või

b) jaemüügiks kasutatav äriruum vallasvara kujul, kus kaupleja tavaliselt tegutseb;

[…]

12) „finantsteenus“ – panga-, krediidi-, kindlustus-, personaalpensioni, investeerimis- või makseteenus;

[…]

15) „lisaleping“ – leping, mille alusel tarbija omandab kauba või teenuse, mis on seotud kauglepingu või väljaspool äriruume sõlmitud lepinguga, ning kus kõnealuse kauba tarnib või teenuse osutab kaupleja või kolmas isik nimetatud kolmanda isiku ja kaupleja vahel sõlmitud kokkuleppe alusel.“

16. Direktiivi 2011/83 artikli 3 lõike 1 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi selles sätestatud tingimustel ja ulatuses kõigi kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud lepingute suhtes. Artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt ei kohaldata seda lepingute suhtes, mis sõlmitakse finantsteenuste osutamiseks.

17. Direktiivi 2011/83 artikli 6 „Teavitamisnõuded kauglepingute ja väljaspool äriruume sõlmitud lepingute puhul“ lõikes 1 on sätestatud:

„Enne tarbija sidumist kauglepingu või väljaspool äriruume sõlmitava lepingu või vastava pakkumisega esitab kaupleja tarbijale selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:

[…]

h) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord vastavalt artikli 11 lõikes 1 sätestatule ning I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvorm;

[…]“.

18. Direktiivi 2011/83 artikli 9 „Taganemisõigus“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Tarbija võib 14 päeva jooksul kauglepingust või väljaspool äriruume sõlmitud lepingust taganeda ilma põhjust esitamata ning kandmata muid kulusid peale artikli 13 lõikes 2 ja artiklis 14 sätestatud kulude, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklis 16 ettenähtud erandeid.

2. Ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, lõpeb käesoleva artikli lõikes 1 osutatud taganemistähtaeg 14 päeva pärast:

a) teenuslepingu puhul lepingu sõlmimise päeva;

[…]“.

19. Direktiivi 2011/83 artikli 10 „Taganemisõigust käsitleva teabe puudumine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui kaupleja ei ole tarbijale taganemisõigust käsitlevat teavet esitanud artikli 6 lõike 1 punktis h nõutu kohaselt, siis lõpeb taganemistähtaeg 12 kuud pärast algse taganemistähtaja lõppu, mis on määratud vastavalt artikli 9 lõikele 2.“

20. Direktiivi 2011/83 artikli 13 „Kaupleja kohustused lepingust taganemise korral“ lõike 3 kohaselt:

„Välja arvatud juhul, kui kaupleja on müügilepingu puhul teinud ettepaneku kaubale ise järele tulla, võib kaupleja viivitada tagasimaksetega seni, kuni ta on kauba tagasi saanud või kuni tarbija on esitanud tõendid, et ta on kauba tagasi saatnud, sõltuvalt sellest, kumb toimub varem.“

21. Direktiivi 2011/83 artiklis 15 „Taganemisõiguse kasutamise mõju lisalepingute puhul“ on sätestatud:

„1. Kui tarbija kasutab vastavalt käesoleva direktiivi artiklitele 9–14 oma taganemisõigust kauglepingu või väljaspool äriruume sõlmitava lepingu puhul, lõppevad lisalepingud automaatselt ja tarbija ei kanna nende eest mitte mingeid kulusid, välja arvatud käesoleva direktiivi artikli 13 lõikes 2 või artiklis 14 ette nähtud kulud, ilma et see piiraks [direktiivi 2008/48] artikli 15 kohaldamist.

2. Liikmesriigid kehtestavad selliste lepingute lõpetamise üksikasjalikud eeskirjad.“

22. Direktiivi 2011/83 artiklis 16 „Taganemisõiguse kasutamisega seotud erandid“ on muu hulgas sätestatud, et liikmesriigid ei näe ette artiklites 9–15 sätestatud taganemisõiguse kasutamist kauglepingute ja väljaspool äriruume sõlmitud lepingute puhul juhtudel, kui tegemist on „l) muuks kui eluaseme otstarbel majutuse pakkumisega, kaubatranspordiga, autorendi-, toitlustus- või vaba aja veetmise teenustega, kui lepingus on ette nähtud teenuse osutamise konkreetne kuupäev või ajavahemik“.

B. Saksamaa õigusnormid

1. Tsiviilseadustik

23. Tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, „BGB“) §-s 242 „Heas usus täitmine“ on ette nähtud, et „võlgnik peab soorituse tegema nii, nagu hea usu põhimõte käibetavasid arvestades seda nõuab“.

24. BGB § 273 „Kinnipidamisõigus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui võlgnikul on võlausaldaja vastu nõue, mis tuleneb samast õigussuhtest kui see, millel kohustus põhineb, võib ta, kui võlasuhtest ei tulene teisiti, keelduda võlgnetava soorituse tegemisest kuni talle võlgnetava soorituse tegemiseni (kinnipidamisõigus).“

25. BGB § 293 „Vastuvõtuviivitus“ kohaselt on „võlausaldaja vastuvõtuviivituses, kui ta ei võta talle pakutud sooritust vastu“.

26. BGB §-s 294 „Tegelik pakkumus“ on sätestatud, et „võlausaldajale tuleb täitmist pakkuda täpselt sellisel viisil, nagu täitmine peab toimuma“.

27. BGB §-s 312b „Väljaspool äriruume sõlmitavad lepingud“ on sätestatud:

„(1)[1] Väljaspool äriruume sõlmitav leping on leping,

1. mis sõlmitakse tarbija ja ettevõtja üheaegsel füüsilisel kohalolekul kohas, mis ei ole ettevõtja äriruum,

2. mille pakkumise tegi tarbija punktis 1 osutatud tingimustel,

3. mis sõlmitakse ettevõtja ja tarbija üheaegsel füüsilisel kohalolekul ettevõtja äriruumides või kaugsidevahendi abil kohe pärast seda, kui tarbija poole on isiklikult ja individuaalselt pöördutud kohas, mis ei ole ettevõtja äriruum, või

[…]

[2]Ettevõtjaga on võrdsustatud isikud, kes tegutsevad tema nimel või ülesandel.

(2) [1]Äriruum lõike 1 tähenduses on jaemüügiks kasutatav äriruum kinnisvara kujul, kus ettevõtja alaliselt tegutseb, või jaemüügiks kasutatav äriruum vallasvara kujul, kus ettevõtja tavaliselt tegutseb. [2]Äriruum, milles ettevõtja nimel või ülesandel tegutsev isik tegutseb alaliselt või tavaliselt, loetakse võrdväärseks ettevõtja äriruumiga.“

28. BGB § 312c „Kauglepingud“ kohaselt:

„(1) Kaugleping on leping ettevõtja või tema nimel või ülesandel tegutseva isiku ja tarbija vahel, mille ettevalmistamiseks ja sõlmimiseks on kasutatud eranditult kaugsidevahendeid, välja arvatud juhul, kui lepingut ei ole sõlmitud kaugmüügiks korraldatud müügi või teenuste osutamise süsteemi raames.

(2) Kaugsidevahendid käesoleva seaduse tähenduses on kõik sidevahendid, mida võib ilma lepingupoolte samaaegse kohalolekuta kasutada läbirääkimisteks või lepingu sõlmimiseks, näiteks kirjad, kataloogid, telefonikõned, telefaksid, e-kirjad, mobiilside kaudu saadetud lühisõnumid (SMS) ning raadio- ja elektrooniline side.“

29. BGB § 312g „Taganemisõigus“ on sätestatud:

„(1) Väljaspool äriruume sõlmitava lepingu ja kauglepingu puhul on tarbijal taganemisõigus vastavalt §-le 355.

(2) Taganemisõigus puudub järgmiste lepingute puhul, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti:

[…]

9. lepingud, mille ese on muuks kui eluaseme otstarbel majutuse pakkumine, kaubatransport, autorendi-, toitlustus- või vaba aja veetmise teenused, kui lepingus on ette nähtud teenuse osutamise konkreetne kuupäev või ajavahemik;

[…]“.

30. BGB § 322 „Üheaegse täitmise väljamõistmine“ lõike 2 kohaselt, „kui hageja peab oma kohustuse täitma eelnevalt, võib ta juhul, kui teine pool on vastuvõtuviivituses, esitada pärast vastusoorituse vastuvõtmist kohustuse täitmise hagi“.

31. BGB § 346 „Lepingust taganemise tagajärjed“ lõikes 1 on sätestatud:[5]

„Kui lepingupool võib vastavalt lepingule või seadusele lepingust taganeda, siis on pooled taganemise korral kohustatud saadud sooritused üksteisele tagastama ja saadud viljad välja andma.“

32. Tulenevalt BGB §-st 348 „Üheaegne täitmine“:[6]

„Lõpetamisest tulenevad poolte kohustused täidetakse ühel ajal. Paragrahvide 320 ja 322 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis*.“

33. BGB § 355 „Õigus tarbijalepingutest taganeda“ on sõnastatud järgmiselt:

„(1) [1]Kui seadus annab tarbijale taganemisõiguse vastavalt käesolevale sättele, ei ole tarbija ja ettevõtja enam seotud oma tahteavaldustega lepingu sõlmimiseks, kui tarbija on kindlaksmääratud tähtaja jooksul oma sellekohasest tahteavaldusest taganenud. […]

(2) [1]Taganemisõiguse tähtaeg on 14 päeva. [2]Kui ei ole sätestatud teisiti, hakkab see kulgema lepingu sõlmimisest.“

34. BGB § 356b „Taganemisõigus tarbijakrediidilepingute puhul“ lõikes 2 on sätestatud:

„[1]Kui krediidisaajale vastavalt lõikele 1 esitatud dokument ei sisalda § 492 lõikes 2 sätestatud kohustuslikku teavet, ei hakka taganemise tähtaeg kulgema enne, kui see puudus on kõrvaldatud vastavalt § 492 lõikele 6.

[…]“.

35. BGB § 357 „Väljaspool äriruume ja sidevahendi abil sõlmitud lepingutest, välja arvatud finantsteenuse osutamise lepingutest taganemise õiguslikud tagajärjed“ lõigetes 1 ja 4 on sätestatud:[7]

„(1) Lepingu alusel saadu tuleb tagastada 14 päeva jooksul.

[5] Nimetatud säte on 31. jaanuari 2012. aasta redaktsioonis kohaldatav põhikohtuasja neljandas kohtuasjas C-232/21.

[6] *Idem.*

[7] Nimetatud säte on 31. jaanuari 2012. aasta redaktsioonis kohaldatav põhikohtuasja neljandas kohtuasjas C-232/21 ja on sõnastatud järgmiselt:
„(1) Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse taganemis- ja tagastamisõiguse suhtes analoogia alusel lepingu lõpetamist reguleerivaid sätteid.
[…]“.

[…]

(4) [1]Tarbekaupade müügi korral võib ettevõtja keelduda tagasimakse tegemisest seni, kuni ta on kauba tagasi saanud või kuni tarbija on esitanud tõendid, et ta on kauba tagasi saatnud. [2]See ei kehti, kui ettevõtja on teinud ettepaneku kaubale ise järele tulla.“

36. BGB § 357a „Finantsteenuste osutamise lepingutest taganemise õiguslikud tagajärjed“ lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„(1) Lepingu alusel saadu tuleb tagastada hiljemalt 30 päeva möödumisel.

[…]

(3) [1]Kui tarbija taganeb tarbijakrediidilepingust, peab ta maksma kokkulepitud intressi krediidi väljamaksmise ja tagasimaksmise vahelise aja eest.

[…]“.

37. BGB § 358 „Leping, mis on seotud selle lepinguga, millest taganeti“ lõigetes 2–4 on sätestatud:[8]

„(2) Kui tarbija on § 495 lõike 1 või § 514 lõike 2 esimese lause alusel nõuetekohaselt taganenud oma tahteavaldusest sõlmida tarbijakrediidileping, ei ole ta enam seotud ka oma tahteavaldusega sõlmida selle tarbijakrediidilepinguga seotud leping, mille ese on kaubatarne või muu teenuse osutamine.

(3) [1]Lõigete 1 või 2 kohane kaubatarneleping või muu teenuse osutamise leping ja krediidileping loetakse seotuks, kui krediiti kasutatakse teise lepingu täielikuks või osaliseks rahastamiseks ja kui mõlemad moodustavad ühe majandusliku terviku. [2]Sellise tervikuga on tegemist eelkõige siis, kui majandus- või kutsetegevuses tegutsev isik rahastab ise tarbija vastusoorituse, või kui rahastajaks on kolmas isik, siis juhul, kui krediidiandja kaasab selle majandus- või kutsetegevuses tegutseva isiku krediidilepingu ettevalmistamisse või sõlmimisse. […]

(4) [1]Paragrahvi 355 lõiget 3 ja olenevalt seotud lepingu liigist § 357–357b kohaldatakse *mutatis mutandis* seotud lepingust loobumise suhtes, olenemata turustamisviisist. […] [5]Krediidiandja võtab tarbijaga suheldes endale seotud lepingust tulenevad ettevõtja õigused ja kohustused seoses lepingust taganemise õiguslike tagajärgedega, kui taganemise jõustumise ajal on krediidisumma ettevõtjale juba välja makstud.

[…]“.

[8] Nimetatud säte on 31. jaanuari 2012. aasta redaktsioonis kohaldatav põhikohtuasja neljandas kohtuasjas C-232/21 ja on sõnastatud järgmiselt:
„(2) Kui tarbija on § 495 lõike 1 alusel nõuetekohaselt taganenud oma tahteavaldusest sõlmida tarbijakrediidileping, ei ole ta enam seotud ka oma tahteavaldusega sõlmida selle tarbijakrediidilepinguga seotud müügi- või teenuse osutamise leping.
[…]
(4) [1]§ 357 kohaldatakse *mutatis mutandis* seotud lepingu suhtes. […]
[…]“.

38. BGB § 492 „Kirjalik vorm, lepingu sisu“ lõigetes 2 ja 6 on sätestatud:

„(2) Leping peab sisaldama teavet, mis on tarbijakrediidilepingute jaoks ette nähtud tsiviilseadustiku rakendamise seaduse [(21. septembri 1994. aasta Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch,[9] „EGBGB“)] artikli 247 §-des 6–13.

[…]

(6) [1]Kui leping ei sisalda lõikes 2 osutatud teavet või ei sisalda seda täies ulatuses, võib selle esitada püsival andmekandjal pärast lepingu tegelikku sõlmimist või § 494 lõike 2 esimeses lauses nimetatud juhtudel pärast lepingu jõustumist. […]“.

39. BGB § 495 „Taganemisõigus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Tarbijaga sõlmitud krediidilepingu raames on krediidisaajal taganemisõigus vastavalt BGB §-le 355.“

40. BGB § 506 „Maksetähtpäeva edasilükkamine, muu finantseerimisabi“ kohaselt:

„(1) [1]Üldiste tarbijakrediidilepingute suhtes §-des 358–360, 491a–502 ja 505a–505e sätestatud nõuded, välja arvatud § 492 lõike 4 nõue ja ilma et see piiraks lõigete 3 ja 4 kohaldamist, on kohaldatavad lepingutele, millega on ettevõtja andnud tarbijale tasu eest võimaluse makse tähtpäeva edasi lükata või andnud muud tasulist finantseerimisabi. […]

(2) [1]Ettevõtja ja tarbija vahelised lepingud, mis käsitlevad eseme tasu eest kasutamist, loetakse tasu eest osutatavaks finantseerimisabiks, kui on kokku lepitud, et

1. tarbija on kohustatud eseme välja ostma,

2. ettevõtja võib tarbijalt nõuda eseme väljaostmist või

3. tarbija vastutab lepingu lõpetamise korral kauba teatava väärtuse eest.

[2]Esimese lause punktis 3 osutatud lepingutele § 500 lõiget 2 ja § 502 ei kohaldata.

[…]

(4) [1]Käesoleva jaotise sätted ei ole kohaldatavad § 491 lõike 2 teise lause punktides 1–5, lõike 3 teises lauses ja lõikes 4 määratud ulatuses. Kui olenevalt lepingu liigist krediidi netosumma puudub (§ 491 lõike 2 teise lause punkt 1), siis asendatakse see kauba eest kohe tasudes makstavaga hinnaga või soetushinnaga, juhul kui ettevõtja on eseme tarbija jaoks välja ostnud.“

2. EGBGB

41. EGBGB §-s 247 „Tarbijakrediidilepingute, tasulise finantseerimisabi ja krediidivahenduslepingutega seotud teavitamisnõuded“ on sätestatud:[10]

[9] *BGBl.* 1994 I, lk 2494, ja muudatus *BGBl.* 1997 I, lk 1061.

„[…]

§ 6 Lepingu sisu

(1) Tarbijakrediidileping peab sisaldama selgel ja arusaadaval kujul järgmist teavet:

1. paragrahvi 3 esimese lõigu punktides 1–14 ja lõikes 4 osutatud teave,

[…]

(2) [1]Kui on olemas taganemisõigus [BGB] § 495 kohaselt, siis peab leping sisaldama teavet lepingust taganemise tahteavalduse tähtaja ja muude tingimuste kohta ning võlgniku kohustuse kohta maksta tagasi juba väljamakstud laen ja tasuda intressi. [2]Lepingus peab olema märgitud päeva kohta tasumisele kuuluv intressisumma. [3]Kui tarbijakrediidileping sisaldab esile toodud ja selgel kujul sõnastatud lepingutingimust, mis vastab üldiste tarbijakrediidilepingute puhul lisas 7 esitatud näidisele […], vastab see lepingutingimus esimeses ja teises lauses esitatud nõuetele.

[…]

[5]Krediidiandja võib näidisest kujunduse ja kirjasuuruse osas kõrvale kalduda, kui ta järgib kolmandat lauset.

§ 7 Muu teave, mis peab lepingus sisalduma

(1) Üldine tarbijakrediidileping peab sisaldama selgel ja arusaadaval kujul järgmist teavet, niivõrd kui see on lepingu seisukohast oluline:

[…]

3. krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise hüvitise arvutamise meetod, tingimusel et krediidiandja kavatseb kasutada oma õigust sellisele hüvitisele juhul, kui krediidisaaja maksab laenu ennetähtaegselt tagasi,

4. krediidisaaja võimalus kasutada kohtuvälist kaebe- ja kahju hüvitamise menetlust ning vajaduse korral selle kasutamise tingimused.

[…]

§ 12 Seotud lepingud ja tasu eest osutatav finantseerimisabi

(1) [1]Lõikeid 1–11 kohaldatakse analoogia alusel [BGB] § 506 lõikes 1 viidatud tasu eest osutatava finantseerimisabi lepingutele. [2]Niisuguste lepingute puhul, nagu ka tarbijakrediidilepingu puhul, mis on [BGB] § 358 kohaselt teise lepinguga seotud või milles on nimetatud kaupu või teenuseid kooskõlas [BGB] § 360 lõike 2 teise lausega:

1. lepingueelses teabes peab sisalduma, sealhulgas lõikes 5 viidatud juhul, lepingu ese ja selle hind kohe tasudes (netohind);

2. lepingus peab sisalduma

   (a) lepingu ese ja selle hind kohe tasudes (netohind),

   (b) teave õiguste kohta, mis tulenevad [BGB] §-dest 358 ja 359 või §-st 360, ja nende õiguste kasutamise tingimused.

[3]Kui tarbijakrediidileping sisaldab esile toodud ja selgel kujul sõnastatud lepingutingimust, mis vastab üldiste tarbijakrediidilepingute puhul lisas 7 esitatud näidisele […], käsitatakse seda lepingutingimust vastavana [BGB] § 360 lõike 2 kohaste seotud lepingute ja tehingute puhul teise lause punktis 2(b) sätestatud nõuetele.

[…]“.

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

A. Kohtuasi C-38/21

42. VK sõlmis tarbijana 10. novembril 2018 BMW Bank GmbH-ga kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu erasõitudeks mõeldud BMW mootorsõiduki ostmiseks. VK taotles selle liisingulepingu sõlmimist ja kirjutas taotlusele alla sõidukimüüja äriruumides. Sõidukimüüja, kes tegutses BMW Banki jaoks krediidivahendajana, ilma et tal oleks olnud õigust seda lepingut sõlmida, arvutas välja liisingu erinevad tahud (liisingu tähtaeg, sissemakse ja igakuiste osamaksete suurus) ja selgitas neid VK-le. Sõidukimüüjal oli õigus ja pädevus anda VK-le lepingu kohta teavet ja vastata küsimustele. Sõidukimüüja edastas liisingutaotluse panka, kes kiitis selle heaks.

43. Pooled leppisid kokku, et VK tasub kokku 12 486,80 eurot, mis koosneb liisingu sissemaksest summas 4760 eurot ja 24 osamaksest, igaüks summas 321,95 eurot. Laenuintress oli 3,49% aastas liisingulepingu koguperioodi vältel, krediidi kulukuse aastamäär oli 3,55%. Krediidi netosumma oli 40 294,85 eurot, mis vastas sõiduki soetushinnale. Lisaks sellele lepiti kokku, et sõiduki läbisõitu piiratakse 10 000 kilomeetriga aastas. Sõiduki tagastamisel oli VK kohustatud ülempiiri ületava iga läbitud lisakilomeetri eest tasuma 0,0737 eurot, samal ajal kui iga kilomeetri eest, mis jääb kokku lepitud aastasest läbisõidust läbimata, makstakse 0,0492 eurot tagasi. Kui sõiduk ei ole tagastamisel sõiduki vanusele ja kokkulepitud läbisõidule vastavas seisukorras, oli VK kohustatud hüvitama BMW Bankile sõiduki väärtuse niisuguse täiendava vähenemise. Ei liisingulepingus ega ka üheski eraldi lepingus ei sisaldunud kohustust sõiduk välja osta.

44. Liisingulepingus sisaldub järgmine tingimus „Taganemisõigus“: [11]

„Lepingust võite põhjust avaldamata taganeda neljateistkümne päeva jooksul. Taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema pärast lepingu sõlmimist, aga mitte enne, kui krediidisaaja on tervikuna kätte saanud BGB § 492 lõike 2 kohase kohustusliku teabe (nt krediidi liiki, laenu netosummat, krediidilepingu kehtivusaega puudutav teave). […]“.

[11] Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul vastab see tingimus EGBGB VII lisas toodud tüüpvormile, millele viitab EGBGB § 247 lõike 6 punkti 2 kolmas lause.

45. VK võttis sõiduki vastu. Alates 2019. aasta jaanuarist tasus ta nõuetekohaselt igakuiseid osamakseid. 25. juuni 2020. aasta kirjaga taganes ta nimetatud lepingust. BMW Bank ei pidanud seda taganemist põhjendatuks.

46. Eelotsusetaotluse esitanud kohtusse BMW Banki vastu esitatud hagiga palub VK kohtul tuvastada, et pank ei saa liisingulepingust tuletada mingeid õigusi, eelkõige õigust nõuda liisingu osamakseid. Ta väidab, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakanud kulgema, sest liisingulepingus sisalduv kohustuslik teave on ebapiisav ja arusaamatu. Kuivõrd selle liisingulepingu puhul on tegemist kaug- ja/või väljaspool äriruume sõlmitava lepinguga, väidab ta ka, et BGB § 312g lõige 1 annab talle õiguse lepingust taganeda. VK hinnangul ei ole võimalik taotleda BMW Bankilt selgitusi ja saada temalt kohustuslikku infot, kui panga töötaja või esindaja ei ole lepingu ettevalmistavas etapis sõidukimüüja ruumides kohal.

47. BMW Bank väidab, et VK hagi tuleks põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta. Ta väidab, et tarbijakrediidilepingutele kohaldatavad taganemist käsitlevad õigusnormid ei ole kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingutele kohaldatavad. Igal juhul anti VK-le liisingulepingus kogu kohustuslik teave, sh tema taganemisõiguse kohta. Taganemisõigust puudutav teave vastab täpselt seaduses sätestatud tüüpvormile, nii et seda käsitatakse nõnda, et see vastab EGBGB § 247 § 6 lõike 2 esimeses ja kolmandas lauses sätestatud nõuetele, mistõttu oli 14-päevane taganemisõiguse tähtaeg lõppenud ammu enne seda, kui VK oma taganemisõigust kasutas. Lisaks sellele väidab BMW Bank, et kuivõrd VK-l oli isiklik kontakt vahendajaga, kes sai talle pakutava teenuse kohta teavet anda, ei ole liisingulepingu puhul tegemist kauglepinguga. Ka ei ole tegemist väljaspool äriruume sõlmitava lepinguga, kuivõrd vahendajat tuleb käsitada nii, et ta on tegutsenud kaupleja nimel või tema ülesandel direktiivi 2011/83 põhjenduse 22 tähenduses.

48. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täheldab, et veel hiljuti tunnustati Saksa kohtupraktikas taganemisõiguse olemasolu kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingute puhul, kohaldades analoogia alusel riigisiseseid õigusnorme, mis reguleerisid lepinguid, millega kaupleja annab tarbijale tasu eest võimaluse makse tähtpäeva edasi lükata või muud tasulist finantseerimisabi.[12] Ent 24. veebruari 2021. aasta kohtuotsusega[13] otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), et see analoogia ei ole jätkusuutlik. Seega ei anna BGB § 495 ja 355 sõiduki liisinguvõtjale sellist liiki liisingulepingu puhul taganemisõigust. Nimetatud kohtu seisukoha järgi on see lahendus liidu õiguse seisukohast korrektne, kuna direktiivi 2008/48 artikli 2 lõike 2 punkt d ei ole kohaldatav rendi- või liisingulepingutele, mille puhul ei sätestata lepingus endas ega mis tahes eraldi lepingus kohustust lepingu ese välja osta. Kuivõrd kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingute puhul puudub väljaostmise kohustus, siis ei saa kohus direktiivi 2008/48 analoogia alusel kohaldada. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas selline analüüs on õige.

49. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esiteks teha kindlaks, kas selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, kuulub direktiivi 2008/48 või direktiivi 2011/83 või direktiivi 2002/65 kohaldamisalasse. Ta näeb võimalust kohaldada

[12] Vt BGB § 506 lõike 2 esimese lause punkt 3 ja § 495 lõige 1. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tugines see kohtupraktika asjaolule, et kilomeetripõhised liisingulepingud ja esialgne väärtusmäär arvutatakse nii, et liisinguvõtja maksed tagavad sõiduki soetuskulude täieliku amortisatsiooni. Erinevalt kasutamiseks üleandmise standardlepingutest võetakse jääkväärtuse arvutamisel arvesse väärtuse vähenemist, mis on seotud üksnes läbitud sõidukilomeetritega, mitte aga teisi tegureid, nagu tavapärasele kasutamisele vastav kulumine. Seega ei ole selle lepingu keskseks elemendiks mitte sõiduki kasutamiseks üleandmine, vaid selle kasutamise finantseerimine.

[13] Kohtuasi nr VIII ZR 36/20, DE:BGH:2021:240221, juris UVIIIZR36.20.0.

analoogia alusel direktiivi 2008/48,[14] kuivõrd kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping kujundatakse üldjuhul nii, et arvestuslikult ja lõpptulemusena on eesmärgiks soetuskulude täielik amortisatsioon. Teise võimalusena soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu puhul on tegemist finantsteenusega direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti b ja direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 12 tähenduses.[15] Selle lähenemise põhjendamiseks sedastab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingute puhul puudub liisinguandjal liisingu esemega tihe seos, pigem valib liisinguvõtja liisingu eseme vastavalt oma vajadustele. Erinevalt liisinguvõtjast *stricto sensu*, kannab liisinguvõtja liisingu kehtivusajal kõik riskid, peab sõiduki kindlustama ja panema kolmandate isikute vastu maksma nõuded sõiduki puuduste korral, samal ajal kui liisinguandja sõiduki kasutamist ainult rahastab.

50. Juhul kui selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, kuulub direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teha kindlaks, kas selle artikli 10 lõike 2 punktiga p ja artikli 14 lõikega 1 on kooskõlas riigisisesed õigusnormid, millega kehtestatakse õiguslik eeldus, mille kohaselt antud teabe ebapiisavusest hoolimata on kohustus anda tarbijale teavet taganemisõiguse kohta täidetud, kui lepingus sisaldub säte, mis vastab sellele õigusaktile lisatud tüüpvormile („õiguspärasuse eeldus“). Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib ka seda, kas ta peab nimetatud õigusnormid kohaldamata jätma, kui ta leiab, et see on kohane.

51. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole kindel, kas õiguspärasuse eeldus on kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega Kreissparkasse Saarlouis.[16] Euroopa Kohus leidis selles muu hulgas, et mis puudutab direktiivi 2008/48 artiklis 10 nimetatud teavet, tuleb selle artikli 10 lõike 2 punkti p tõlgendada nii, et sellega on vastuolus krediidileping, mis viitab riigisisesele õigusele, mis omakorda viitab asjaomase liikmesriigi õiguse teistele õigusnormidele.[17] Eelotsusetaotluse esitanud kohus täheldab, et Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) üheteistkümnes tsiviilkolleegium leidis, et ta ei saa seda kohtupraktikat järgida, kuivõrd EGBGB artikli 247 § 6 lõike 2 kolmanda lause sõnastus, mõte, eesmärk ja kujunemislugu välistavad tõlgenduse, mis oleks direktiiviga 2008/48 kooskõlas.[18] Ka ei kujuta see kolleegium ette nimetatud direktiivi vahetut kohaldamist, kuivõrd Euroopa Kohus on tarbijakrediidi valdkonnas välistanud riigisiseste õigusnormide *contra legem* piire kompava tõlgenduse, et järgida liidu õiguse nõudeid. Küll aga leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohus on siiani jätnud lahtiseks liidu õiguse esimuse põhimõtte kohaldamise seoses direktiiviga 2008/48.[19]

[14] Artikli 2 lõike 2 punkti d kohaselt ei ole direktiiv 2008/48 kohaldatav rendi- või liisingulepingutele, mille puhul ei sätestata lepingu endaga ega mis tahes eraldi lepinguga kohustust lepingu ese välja osta. Kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping sellist kohustust ei sisalda.

[15] Direktiivi 2011/83 artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt ei kohaldata seda lepingute suhtes, mis sõlmitakse finantsteenuste osutamiseks.

[16] 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242; edaspidi „kohtuotsus Kreissparkasse Saarlouis“).

[17] Nagu selgub käesoleva ettepaneku punktist 44, sisaldab põhikohtuasjas asjasse puutuv liisinguleping sellist viidet. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teha kindlaks, kas tulenevalt kohtuotsusest Kreissparkasse Saarlouis tuleb selles lepingus esitatud teavet taganemisõiguse kohta pidada ebapiisavaks, nii et vastavalt BGB § 356b lõikele 2 tõlgendatuna koostoimes BGB § 492 lõikega 2 koos EGBGB artikli 247 § 6 lõike 2 esimese lause ja artikli 247 § 12 lõikega 1 ei ole taganemisõiguse tähtaeg kulgema hakanud.

[18] Eelotsusetaotluse esitanud kohus täheldab eelotsusetaotluses, et Saksamaal on osas õiguskirjanduses asutud seisukohale, et õiguspärasuse eeldust saab tõlgendada nii, et see puudutab üksnes riigisisese õigusega kehtestatud nõuete ja mitte liidu õigusega kehtestatud nõuete täitmist.

[19] Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsusele Radlinger ja Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, punktid 76–79).

52. Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitusi seoses teabega, mida tarbijakrediidilepingud peavad tulenevalt direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktidest p, l ja t sisaldama. Ta soovib teada, kas üksnes kohustusliku teabe puudumine võib takistada seda, et taganemisõiguse tähtaeg hakkab vastavalt selle artikli 14 lõikele 1 kulgema, või kas sellel, et antud teave on ebatäielik või sisuliselt ebaõige, on sama tagajärg.

53. Kolmandaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas tarbijakrediidilepingu puhul saab taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt olla aegunud BGB §-s 242 sätestatud hea usu põhimõtte rikkumise tõttu.

54. Neljandaks palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas ja millistel tingimustel saab tarbijakrediidilepingu puhul taganemisõiguse kasutamist tarbija poolt käsitada kuritarvitusena. Ta märgib, et hiljutises kohtuotsuses leidis Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), et taganemisõigust saab kasutada kuritarvitaval viisil ja seega oleks tegemist BGB § 242 rikkumisega, kui tarbija soovib seaduses sätestatud tüüpvormiga seotud õiguspärasuse eelduse puudumisele tuginedes kasutada ära formaaljuriidilist alust. Selle kohtu seisukoha järgi võib selles kontekstis olla vajalik võtta arvesse mitut tegurit, sealhulgas järgmisi: et tarbija võis pidada teavet, mis ei vastanud seaduses sätestatud tüüpvormile, tema asjaoludel asjassepuutumatuks; et ta võis tugineda seaduses sätestatud tüüpvormi vastuolule liidu õigusega esimest korda alles kassatsiooniastmes või et tarbija võis „kasutada oma taganemisõigust, selleks et sõiduk tagastada pärast seda, kui ta oli seda selle ettenähtud otstarbe kohaselt võrdlemisi pikka aega kasutanud, asudes – ekslikule – seisukohale, et ta on hüvitise maksmise kohustusest vabastatud“.

55. Teise võimalusena, kui selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, kujutab endast finantsteenuse osutamist direktiivide 2002/65 ja 2011/83 tähenduses, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks teada, kas selline leping on käsitatav „väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna“ direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 8 tähenduses.[20] Ta soovib teada, kas üksnes sellise lepingu ettevalmistamisega tegeleva isiku äriruumid, kellel ei ole volitusi ettevõtjat selle lepingu sõlmimisel esindada – praegusel juhul sõidukimüüja –, on käsitatavad ettevõtja äriruumidena direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 9 tähenduses. Konkreetne küsimus, mis tekib, puudutab seda, kas sellise isiku osalus on võimalik võrdsustada tegutsemisega „kaupleja nimel või tema ülesandel“ direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 2 ja seega BGB § 312b lõike 1 teise lause ja § 312b lõike 2 tähenduses.

56. Teiseks puudub eelotsusetaotluse esitanud kohtul selgus, kas asjasse puutuv kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping kuulub direktiivi 2011/83 artikli 16 punktis l ja BGB § 312g lõike 2 punktis 9 autorenditeenuste suhtes sätestatud taganemisõiguse erandi kohaldamisalasse. Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus muu hulgas, et vastavalt Oberlandesgericht Müncheni (liidumaa kõrgeim üldkohus Münchenis, Saksamaa) 18. juuni 2020. aasta otsusele[21] hõlmab „autorent“ vaid lühiajalist autorenti, mitte aga kilomeetripõhise arvestusega liisingulepinguid.

[20] Eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukoha järgi oleks juhul, kui kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingut saaks kvalifitseerida väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna, liisinguvõtjal BGB § 312g lõike 1 alusel taganemisõigus. Ta märgib, et kuigi direktiiv 2011/83 ei anna tarbijatele taganemisõigust finantsteenuste osutamiseks sõlmitud lepingute puhul, sõltub väljaspool äriruume sõlmitavaid lepinguid käsitleva BGB § 312b lõike 1 teise lause tõlgendus sellest, mis on sätestatud direktiivis 2011/83. Ta viitab 19. oktoobri 2017. aasta kohtuotsusele Solar Electric Martinique (C-303/16, EU:C:2017:773, punkt 26) ja kohtuotsusele Kreissparkasse Saarlouis (punkt 29), milles Euroopa Kohus leidis, et „kui riigisisene õigusakt järgib liidu asjaomase akti kohaldamisalast väljapoole jäävate olukordade reguleerimisel liidu õiguses sätestatut, siis esineb selge liidu huvi selle vastu, et lahknevate tõlgenduste vältimiseks tulevikus tõlgendataks selle akti sätteid või mõisteid ühetaoliselt“.

[21] Kohtuasi 32 U 7119/19, DE:OLGMUEN:2020:0618.32U7119.19.0A, BeckRS2020,13248, punkt 39.

57. Kolmandaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas sellise kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu puhul, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, võib olla tegemist „kauglepinguga“ direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti a ja direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 7 tähenduses, mille puhul on tarbijal isiklik kontakt ainult vahendajaga, kes tegeleb üksnes lepingu ettevalmistamisega ja kel puudub volitus ettevõtjat selle sõlmimisel esindada.[22] Ta täheldab muu hulgas, et Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) seisukoha järgi ei ole neis sätetes ette nähtud tingimus „üksnes ühe või mitme kaugsidevahendi vahendusel“ täidetud olukorras, kus tarbijal on lepingu ettevalmistamise etapis isiklik kontakt kolmanda isikuga, kes kaupleja nimel annab talle selle lepingu kohta teavet.

58. Neil asjaoludel otsustas Landgericht Ravensburg (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Õiguspärasuse eelduse kohta [EGBGB] artikli 247 § 6 lõike 2 kolmanda lause ja § 12 esimese lõigu kolmanda lause alusel

a. Kas EGBGB § 247 lõike 6 teise lõigu kolmas lause ja § 247 lõike 12 esimese lõigu kolmas lause on osas, milles need tunnistavad direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktiga p vastuolus olevad lepingutingimused vastavaks EGBGB § 247 lõike 6 teise lõigu esimese ja teise lause nõuetele ning vastavaks EGBGB § 247 lõike 12 esimese lõigu teise lause punkti 2 alapunktis b esitatud nõuetele, vastuolus direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktiga p ja artikli 14 lõikega 1?

Kui vastus on jaatav:

b. Kas liidu õigusest, eelkõige direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktist p ja artikli 14 lõikest 1 tuleneb, et EGBGB § 247 lõike 6 teise lõigu kolmas lause ja § 247 lõike 12 esimese lõigu kolmas lause ei ole kohaldatavad osas, milles need tunnistavad direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktis p sätestatuga vastuolus olevad lepingutingimused vastavaks EGBGB § 247 lõike 6 teise lõigu esimese ja teise lause nõuetele ning vastavaks EGBGB § 247 lõike 12 punkti 1 teise lause punkti 2 alapunktis b esitatud nõuetele?

Kui vastus esimese küsimuse b-osale on eitav:

2. Küsimused kohustusliku teabe kohta direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 alusel

a. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti p tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus esitatav intressisumma päeva kohta peab arvutuslikult tulenema lepingus märgitud lepingulisest laenuintressist?

b. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti l tuleb tõlgendada nii, et absoluutarvuna tuleb esitada krediidilepingu sõlmimise ajal kehtiv viivitusintressimäär või vähemasti intressimäära kehtiv viiteintressimäär (käesoleval juhul baasintressimäär [BGB] § 247 alusel), mille põhjal arvutatakse kehtiv viivisemäär teatava määra (käesoleval juhul 5 protsendipunkti tulenevalt BGB § 288 lõike 1 teisest lausest) lisamise teel, ja kas tarbijat tuleb viiteintressimäärast (baasintressimäär) ja selle muutuvusest teavitada?

[22] Eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukoha järgi oleks juhul, kui kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingut saaks kvalifitseerida kauglepinguna, liisinguvõtjal BGB § 312g lõike 1 alusel taganemisõigus.

c. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti t tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingu tekstis tuleb teatavaks teha olulised vorminõuded, mille täidetuse korral saab kasutada kohtuvälist kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlust?

Kui vähemalt ühele teise küsimuse alaküsimustest a, b või c vastatakse jaatavalt:

d. Kas direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 teise lause punkti b tuleb tõlgendada nii, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakka kulgema enne, kui direktiivi [2008/48] artikli 10 lõikes 2 nimetatud teave on edastatud täielikult ja sisuliselt õigesti?

Kui vastus on eitav:

e. Millised on määrava tähtsusega kriteeriumid, mille täidetuse korral hakkab taganemisõiguse tähtaeg kulgema olenemata sellest, et teave on ebatäielik või ebaõige?

Kui esimese küsimuse alaküsimusele a ja/või vähemalt ühele teise küsimuse alaküsimustest a, b või c vastatakse jaatavalt:

3. Küsimused [direktiivi 2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses nimetatud taganemisõiguse lõppemise kohta

a. Kas direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses viidatud taganemisõigus lõpeb?

Kui vastus on jaatav:

b. Kas taganemisõiguse lõppemine on taganemisõiguse ajaline piirang, mis peab olema reguleeritud parlamendi poolt vastu võetud seadusega?

Kui vastus on eitav:

c. Kas taganemisõiguse lõppemine eeldab subjektiivsest aspektist seda, et tarbijale oli tema taganemisõiguse jätkumine teada või või vähemalt, et tarbija vastutab oma sellekohase teadmatuse eest raske hooletuse tõttu?

Kui vastus on eitav:

d. Kas krediidiandja võimalus esitada asjaomane teave tarbijale direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 teise lause punkti b kohaselt tagantjärele ja tekitada sellega olukord, kus taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema, on vastuolus taganemisõiguse lõppemise sätete kohaldamisega hea usu põhimõtte alusel?

Kui vastus on eitav:

e. Kas see on kooskõlas rahvusvahelise õiguse väljakujunenud põhimõtetega, mis on põhiseaduse (Grundgesetz) kohaselt Saksa kohtunikule siduvad?

Kui vastus on jaatav:

f. Kuidas peab õiguse kohaldaja Saksamaal lahendama kollisiooni rahvusvahelise õiguse siduvate nõuete ja Euroopa Kohtu nõuete vahel?

4. Küsimused direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses viidatud taganemisõiguse kuritarvitaval viisil kasutamise eelduse kohta

a. Kas direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses viidatud taganemisõiguse kasutamist saab kvalifitseerida kuritarvitavaks?

   Kui vastus on jaatav:

b. Kas taganemisõiguse kasutamise kuritarvitavaks kvalifitseerimine kujutab endast taganemisõiguse ajalist piirangut, mis peab olema reguleeritud parlamendi poolt vastu võetud seadusega?

   Kui vastus on eitav:

c. Kas võimalus kvalifitseerida taganemisõiguse kasutamine kuritarvitavaks eeldab subjektiivsest aspektist seda, et tarbijale oli tema taganemisõiguse jätkumine teada või vähemalt seda, et tarbija vastutab oma sellekohase teadmatuse eest raskest hooletuse tõttu?

   Kui vastus on eitav:

d. Kas krediidiandjal olev võimalus esitada asjaomane teave krediidisaajale direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 teise lause punkti b kohaselt tagantjärele ja tekitada sellega olukord, kus taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema, on vastuolus sellega, et taganemisõiguse kasutamist saaks hea usu põhimõtte alusel kvalifitseerida kuritarvitavaks?

   Kui vastus on eitav:

e. Kas see on kooskõlas väljakujunenud rahvusvahelise õiguse põhimõtetega, mis on põhiseaduse kohaselt Saksa kohtunikule siduvad?

   Kui vastus on jaatav:

f. Kuidas peab õiguse kohaldaja Saksamaal lahendama kollisiooni rahvusvahelise õiguse siduvate nõuete ja Euroopa Kohtu nõuete vahel?

5. Kas ligikaudu kaheks kuni kolmeks aastaks sõlmitud mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud, mille puhul on tüüptingimuse alusel välistatud korraline ülesütlemisõigus ning tarbija peab sõlmima sõiduki täiskaskokindlustuse; millest tulenevad nõuded, lisaks lepingu objekti puudustest tulenevatele nõutele, peab ta panema maksma kolmandate isikute vastu (eelkõige sõiduki müüja ja tootja vastu) ja kandma ka lepingu eseme hävimise, kahjustada saamise ja väärtuse muul viisil vähenemise riisikot, kuuluvad direktiivi [2011/83] ja/või direktiivi [2008/48] ja/või direktiivi [2002/65] kohaldamisalasse? Kas seejuures on tegemist krediidilepingutega direktiivi [2008/48] artikli 3 punkti c tähenduses ja/või finantsteenuste osutamise lepingutega direktiivi [2011/83] artikli 2 punkti 12 ning direktiivi [2002/65] artikli 2 punkti b tähenduses?

6. Kui mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud – nagu on kirjeldatud punktis 5 – on finantsteenuste osutamise lepingud:

   a. Kas äriruumiks kinnisvara kujul direktiivi [2011/83] artikli 2 punkti 9 tähenduses tuleb pidada ka sellise isiku äriruume, kes valmistab kaupleja jaoks tarbijaga sõlmitavaid tehinguid ette, kuid kellel endal esindusõigus asjaomaste lepingute sõlmimiseks puudub?

      Kui vastus on jaatav:

b. Kas see on nii ka juhul, kui lepingu sõlmimist ettevalmistav isik tegutseb oma majandustegevuse raames mõnes muus sektoris ja/või usaldatavusnõuete täitmist käsitlevate õigusnormide ja/või tsiviilõigusnormide kohaselt puudub tal õigus sõlmida finantsteenuste osutamise lepinguid?

7. Kui kuuenda küsimuse alaküsimusele a või alaküsimusele b vastatakse eitavalt:

   kas direktiivi [2011/83] artikli 16 punkti l tuleb tõlgendada nii, et mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud (nagu on kirjeldatud eespool punktis II.5) kuuluvad selle erandi alla?

8. Kui mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud – nagu kirjeldatud punktis 5 – on finantsteenuste osutamise lepingud:

   a. Kas direktiivi [2002/65] artikli 2 punkti a ja direktiivi [2011/83] artikli 2 punkti 7 tähenduses kauglepinguks kvalifitseerimise juurde võib jääda ka siis, kui lepingueelsetel läbirääkimistel oli tarbijal isiklik kokkupuude ainult isikuga, kes kaupleja jaoks tehinguid tarbijatega ette valmistab, kuid kellel endal esindusõigus asjaomaste lepingute sõlmimiseks puudub?

      Kui vastus on jaatav:

   b. Kas see on nii ka juhul, kui lepingu sõlmimist ettevalmistav isik tegutseb oma majandustegevuse raames mõnes muus sektoris ja/või usaldatavusnõuete täitmist käsitlevate õigusnormide ja/või tsiviilõigusnormide kohaselt puudub tal õigus sõlmida finantsteenuste osutamise lepinguid?

B. Kohtuasi C-47/21

59. F. F. sõlmis 12. aprillil 2017 tarbijana krediidilepingu C. Bank AGga summas 15 111,70 eurot, et osta sõidukimüüjalt kasutatud mootorsõiduk erakasutuseks.

60. Sõidukimüüja, kellelt F. F. sõiduki ostis, tegutses krediidilepingu ettevalmistamisel ja sõlmimisel C. Banki krediidivahendajana ja kasutas pangalt saadud tüüplepinguvorme. Müügihind oli 14 880 eurot. Pärast 2000 euro suuruse sissemakse mahaarvamist rahastati müügihinna ülejäänud osa laenuga summas 12 880 eurot. Selles krediidilepingus oli ette nähtud tagasimaksmine 60 igakuise osamaksega koos konkreetses summas viimase osamaksega.

61. Leping sisaldab järgmist tingimust: [23]

„Taganemisõigus

Krediidisaaja võib krediidilepingust põhjust avaldamata taganeda 14 päeva jooksul. Taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema pärast lepingu sõlmimist, aga alles pärast seda, kui krediidisaaja on tervikuna kätte saanud BGB § 492 lõike 2 kohase kohustusliku teabe (nt laenu liiki, laenu netosummat, krediidilepingu kehtivusaega puudutav teave). […]“.

[23] See tingimus vastab EGBGB VII lisas toodud tüüpvormile, millele viitab EGBGB § 247 lõike 6 punkti 2 kolmas lause.

62. Sõiduki omandiõigus anti laenu tagasimaksmise tagatisena üle C. Bankile. Pärast laenusumma väljamaksmist tasus F. F. nõuetekohaselt igakuiseid osamakseid. 1. aprillil 2020 taganes ta krediidilepingust. C. Bank leidis, et taganemine on põhjendamatu.

63. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olevas hagis taotleb F. F., et sõiduki tagastamisel C. Bankile hüvitataks talle tasutud igakuised osamaksed ja sõidukimüüjale tasutud sissemakse kokku summas 10 110,11 eurot. Samuti soovib ta, et kohus tuvastaks, et C. Bank on sattunud sõiduki vastuvõtmisega viivitusse. F. F. väidab, et tema taganemine on kehtiv, kuivõrd taganemisõiguse tähtaeg ei ole talle esitatud ebaõige kohustusliku teabe ja taganemisõigust puudutava teabe selgusetuse tõttu veel kulgema hakanud.

64. C. Bank leiab, et hagi tuleks põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta. Ta väidab, et andis F. F-ile tüüpvormi kaudu kogu vajaliku teabe, nii et teavet tuleb vastavalt EGBGB artikli 247 § 6 lõike 2 esimesele ja kolmandale lausele pidada õigeks. Seega on F. F-i taganemine toimunud pärast tähtaja lõppemist. Teise võimalusena väidab C. Bank, et F. F-i käitumise puhul on tegemist õiguste kuritarvitamisega.

65. Esiteks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teha kindlaks, kas riigisisesed õigusnormid, millega on kehtestatud õiguspärasuse eeldus, on direktiiviga 2008/48 kooskõlas ja kas ta peab jätma nimetatud õigusnormid kohaldamata, kui ta leiab, et see on kohane. Kuigi C. Bank kasutas seaduses sätestatud tüüpvormi, tegi ta seda ebaõigesti osas, milles ta andis teavet ka seotud lepingute kohta, mis oli F. F-i jaoks asjassepuutumatu, kuivõrd ta ei olnud selliseid lepinguid sõlminud. Kuivõrd Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) sõnastatud õiguste kuritarvitamise tuvastamise kriteeriumid on käesoleval juhul täidetud, ei saa F. F. väita, et õiguspärasuse eeldus ei ole kohaldatav. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab ka samad kaalutlused, mis on välja toodud käesoleva ettepaneku punktides 50 ja 51.

66. Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitusi seoses teabega, mida tarbijakrediidilepingud peavad tulenevalt direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktidest l, r ja t sisaldama. Ta soovib teada, kas see, et antud teave on üksnes ebatäielik või sisuliselt ebaõige, takistab taganemisõiguse tähtaja kulgema hakkamist.

67. Kolmandaks palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas tarbijakrediidilepingu puhul saab taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt olla BGB §-s 242 sätestatud hea usu põhimõtte rikkumise tõttu aegunud.

68. Neljandaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas ja millistel tingimustel võib tarbijakrediidilepingu puhul taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt olla kuritarvitav. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sellekohased kaalutlused on välja toodud käesoleva ettepaneku punktis 54.

69. Viiendaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitusi seoses tarbija õigusega osamaksete hüvitamiseks olukorras, kus krediidileping, millest ta on taganenud, on seotud kaupade müügilepinguga. Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) hinnangul on riigisisestes õigusnormides[24] sätestatud, et kui tarbija taganeb krediidilepingust, mis on seotud mootorsõiduki müügilepinguga, võib krediidiandja[25] keelduda osamaksete ja asjakohasel juhul sissemakse hüvitamisest, kuni sõiduk on talle tagastatud või kuni tarbija on tagastamise kohta tõendid esitanud. Tsiviilkohtumenetluse korras leiab Bundesgerichtshof

[24] BGB § 358 lõike 4 esimene lause tõlgendatuna koostoimes § 357 lõike 4 esimese lausega.

[25] BGB § 358 lõike 4 viies lause.

(Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), kohaldades analoogia alusel BGB § 322 lõiget 2, et selle eelneva tagastamise nõude tulemusel on võlausaldaja vastu esitatud maksmise nõue, kui tarbija on kasutanud oma taganemisõigust, põhjendatud üksnes juhul, kui tarbija palus, et võlausaldaja võtaks mootorsõiduki tagasi, tehes seeläbi võlausaldajale „tõhusa pakkumuse“ BGB § 294 tähenduses, või kui tarbija esitab tõendid selle kohta, et ta on sõiduki võlausaldajale tagastanud.

70. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb selles, kas eelneva tagastamise nõue ja selle menetluslikud tagajärjed on kooskõlas direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 1 sätestatud taganemisõiguse tõhususega. Taganemisõiguse kasutamine oleks praktikas olulisel määral piiratud, kui tarbija peaks tagastama sõiduki, enne kui tal tekib õigus alustada menetlust laenu osamaksete hüvitamiseks. Lisaks sellele ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus kindel, kas direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikel 1 on vahetu õigusmõju, nii et ta peaks eespool nimetatud riigisisese õiguse normid kohaldamata jätma.

71. Kuuendaks väidab eelotsusetaotluse esitanud kohus, mis koosneb ühest kohtunikust, et Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) kohtupraktikast selgub, et riigisiseste menetlusnormide kohaselt ei ole asja ainuisikuliselt menetleval kohtunikul õigust esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlust ELTL artikli 267 alusel ja ta peab sellisel juhul andma asja üle kohtu mitmeliikmelisele koosseisule. Ta soovib teada, kas need eeskirjad on kooskõlas ELTL artikliga 267 ja kas need tuleks vastasel korral jätta kohaldamata.

72. Neil asjaoludel otsustas Landgericht Ravensburg (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mille esimese, kolmanda ja neljanda küsimuse sõnastus on identne kohtuasjas C-38/21 vastavalt esitatutega:

„1. […]

Olenemata esimese küsimuse alaküsimustele a ja b antavatest vastustest:

2. Küsimused kohustusliku teabe kohta direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 alusel

a. [Teise küsimuse alaküsimus a on tagasi võetud]

b. Küsimus direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti r kohta

aa. Kas viidatud sätet tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus sisalduv teave hüvitise kohta, mida tuleb krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral tasuda, peab olema piisavalt täpne, et tarbija saaks vähemalt ligikaudselt välja arvutada tasumisele kuuluva hüvitise suuruse?

(kui eespool sõnastatud küsimusele vastatakse jaatavalt)

bb. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktiga r ja artikli 14 lõike 1 teise lausega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt hakkab direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punktis r ette nähtud kohustusliku teabe nõuetekohaselt esitamata jätmise korral taganemisõiguse tähtaeg ikkagi kulgema lepingu sõlmimisel ja krediidiandja kaotab üksnes õiguse nõuda krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral hüvitist?

c. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti l tuleb tõlgendada nii, et absoluutarvuna tuleb esitada krediidilepingu sõlmimise ajal kehtiv viivisemäär või vähemasti intressimäära kehtiv viiteintressimäär (käesoleval juhul baasintressimäär [BGB] § 247 alusel), mille põhjal arvutatakse kehtiv viivitusintressimäär teatava määra (käesoleval juhul 5 protsendipunkti tulenevalt BGB § 288 lõike 1 teisest lausest) lisamise teel, ja kas tarbijat tuleb viiteintressimäärast (baasintressimäär) ja selle muutuvusest teavitada?

d. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti t tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingu tekstis tuleb teatavaks teha olulised vorminõuded, mille täidetuse korral saab kasutada kohtuvälist kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlust?

Kui teise küsimuse alaküsimusele a, b, c või d vastatakse jaatavalt:

e. Kas direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 teise lause punkti b tuleb tõlgendada nii, et taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema alles siis, kui direktiivi [2008/48] artikli 10 lõikes 2 nimetatud teave on edastatud täielikult ja sisuliselt õigesti?

Kui vastus on eitav:

f. Millised on määrava tähtsusega kriteeriumid, mille täidetuse korral hakkab taganemisõiguse tähtaeg kulgema olenemata sellest, et teave on ebatäielik või ebaõige?

Kui esimese küsimuse alaküsimusele a ja/või vähemalt ühele teise küsimuse alaküsimustest a, b, c või d vastatakse jaatavalt:

3. […]

4. […]

5. Olenemata eespool sõnastatud küsimustele antavatest vastustest:

a. Kas liidu õigusega, eelkõige direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses sätestatud taganemisõigusega, on kooskõlas riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette, et kui tarbija on müügilepinguga seotud krediidilepingu puhul kasutanud direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 kohast taganemisõigust, siis

aa) muutub tarbija poolt krediidiandja vastu esitatud nõue tagastada tasutud krediidimaksed sissenõutavaks alles siis, kui tarbija on ostetud eseme krediidiandjale välja andnud või esitanud tõendi selle kohta, et ta on eseme krediidiandjale ära saatnud;

bb) jäetakse tarbija hagi tema tasutud krediidimaksete tagasimaksmiseks pärast ostu eseme väljaandmist põhjendamatuse tõttu rahuldamata, kui krediidiandja ei ole sattunud ostu eseme vastuvõtmisega viivitusse?

Kui vastus on eitav:

b. Kas liidu õigusest tuleneb, et eelmise küsimuse alaküsimustes aa ja/või bb kirjeldatud riigisisesed õigusnormid tuleb jätta kohaldamata?

Olenemata esimesele, teisele, kolmandale, neljandale ja viiendale eelotsuse küsimusele antavatest vastustest:

6. Kas tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung) § 348a lõike 2 punkt 1 on osas, milles sellega on hõlmatud ka eelotsusetaotluste esitamine ELTL artikli 267 teise lõigu alusel, vastuolus liikmesriigi kohtutele ELTL artikli 267 teisest lõigust tuleneva õigusega esitada eelotsusetaotlusi ja tuleb seetõttu jätta eelotsusetaotluste suhtes kohaldamata?“

C. Kohtuasi C-232/21

73. Käesoleva eelotsusetaotluse aluseks olevad asjaolud kattuvad olulisel määral kohtuasja C-47/21 asjaoludega. Pärast 30. juuni 2017. aasta, 28. märtsi 2017. aasta, 26. jaanuari 2019. aasta ja 31. jaanuari 2012. aasta laenutaotlusi sõlmisid vastavalt CR, AY, ML ja BQ tarbijatena Volkswagen Bank GmbH-ga (CRi puhul) või tema filiaali Audi Bankiga krediidilepingud netosummades 21 418,66 eurot, 28 671,25 eurot, 18 972,74 eurot ja 30 208,10 eurot. Iga krediidilepingu eesmärk oli rahastada erasõitudeks mõeldud kasutatud mootorsõiduki ostmist. CR, AY, ML ja BQ soetatud sõidukite ostuhinnad olid vastavalt 30 490 eurot, 31 920 eurot, 28 030 eurot ja 27 750 eurot. CR, AY ja ML tegid sissemaksed sõidukimüüjatele ja rahastasid ostuhinna jäägi koos elu- ja töövõimetuskindlustusega nende võetud laenude abil. BQ sissemakset ei teinud ja tasus sõiduki kogu ostuhinna koos elu- ja töövõimetuskindlustusega laenu abil.

74. Krediidilepingutes sisaldub tingimus, mis on identne või väga sarnane tingimusega, mis on välja toodud käesoleva ettepaneku punktis 61.

75. Sõidukimüüjad, kellelt sõidukid osteti, tegutsesid krediidilepingu ettevalmistamisel ja sõlmimisel pankade krediidivahendajatena ja kasutasid pangalt saadud lepinguvorme. Laenu tagasimaksmine pidi toimuma 48 (CRi ja AYi puhul), 36 (MLi puhul) ja 60 (BQ puhul) osamaksena. CR, AY, ML ja BQ pidid tasuma ka kindlaksmääratud summaga viimase osamakse.

76. Pärast laenusummade väljamaksmist tasusid CR, AY, ML ja BQ nõuetekohaselt igakuiseid osamakseid. Küll aga taganesid nad vastavalt 31. märtsil 2019, 13. juunil 2019, 16. septembril 2019 ja 20. septembril 2020 oma krediidilepingutest. CR, ML ja BQ pakkusid, et nad tagastavad sõiduki panga registrijärgsesse asukohta, kui neile samal ajal hüvitatakse nende tehtud maksed. BQ maksis laenu täies ulatuses tagasi. Volkswagen Bank ja Audi Bank leidsid, et ükski neist taganemise katsetest ei ole põhjendatud.

77. CR, AY, ML ja BQ esitasid eelotsusetaotluse esitanud kohtusse hagid Volkswagen Banki ja Audi Banki vastu. Kuivõrd neile ei olnud nõuetekohaselt antud teavet taganemisõiguse kohta ega muud kohustuslikku teavet, väidavad nad, et taganemisõiguse tähtaeg ei olnud ajal, mil nad oma krediidilepingutest taganesid, kulgema hakanud. CR nõuab muu hulgas tema tasutud osamaksete ja kauplejale makstud sissemakse hüvitamist samal ajal, kui ta tagastab sõiduki, või teise võimalusena pärast seda. Samuti palub ta tuvastada, et ta ei ole alates taganemise kuupäevast kohustatud tasuma intressi ega laenu põhiosa ning et pank on sattunud sõiduki vastuvõtmisega viivitusse. MLi nõuded on sisuliselt samad kui CRil. AY taotleb sisuliselt selle tuvastamist, et alates taganemise kuupäevast ei ole ta enam kohustatud tasuma oma laenu intressi või põhiosa. BQ taotleb sisuliselt tasutud osamaksete hüvitamist ja selle tuvastamist, et pank on sattunud sõiduki vastuvõtmisega viivitusse.

78. Volkswagen Bank ja Audi Bank väidavad eelkõige, et hagid tuleks põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta. Nad väidavad, et seaduses sätestatud tüüpvormi kasutamisega andsid nad CRile, AYile, MLile ja BQ-le kogu kohustusliku teabe ja seetõttu on 14-päevane taganemisõiguse tähtaeg lõppenud. CRi ja AYi puhul väidavad nad teise võimalusena, et taganemine on aegunud ja et nad tuginesid õiguspäraselt asjaolule, et need tarbijad ei kasuta oma taganemisõigust pärast

seda, kui nad on sõidukeid kasutanud ja korrapäraselt osamakseid tasunud. MLi ja BQ puhul väidavad nad ka seda, et nad ei ole sattunud sõiduki vastuvõtmisega viivitusse, kuivõrd need tarbijad ei ole teinud neile tegelikku pakkumust BGB § 294 tähenduses.

79. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) seisukoha kohaselt tuleb taganemisõiguse kaotamise ja kuritarvitamise küsimust analüüsida eelkõige seoses lepingutega, mille pooled on juba täielikult täitnud.

80. Neil asjaoludel ja tuginedes kaalutlustele, mis on sisuliselt sarnased käesoleva ettepaneku punktides 65–71 esitatutega, otsustas Landgericht Ravensburg (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mille esimese, kolmanda, neljanda, viienda ja kuuenda küsimuse sõnastus on peaaegu identne kohtuasjas C-47/21 vastavalt esitatutega:

„1. […]

2. Küsimused kohustusliku teabe kohta direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 alusel

   a. Kas direktiivi [2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti p tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus esitatav intressisumma päeva kohta peab arvutuslikult tulenema lepingus märgitud lepingulisest laenuintressist?

   b. […]

      Kui vähemalt ühele teise küsimuse alaküsimustest a või b vastatakse jaatavalt:

   c. Kas direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 teise lause punkti b tuleb tõlgendada nii, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakka kulgema enne, kui direktiivi [2008/48] artikli 10 lõikes 2 nimetatud teave on edastatud täielikult ja sisuliselt õigesti?

      Kui vastus on eitav:

   d. Millised on määrava tähtsusega kriteeriumid, mille täidetuse korral hakkab taganemisõiguse tähtaeg kulgema olenemata sellest, et teave on ebatäielik või ebaõige?

   Kui esimese küsimuse alaküsimusele a ja/või teise küsimuse alaküsimusele a või b vastatakse jaatavalt:

3. Küsimused direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses nimetatud taganemisõiguse kaotamise kohta:

   a. […]

   b. […]

   c. […] Kas see on nii ka juhul, kui lepingud on lõppenud?

   d. […] Kas see on nii ka juhul, kui lepingud on lõppenud?

   e. […]

f. […]

4. Küsimused direktiivi [2008/48] artikli 14 lõike 1 esimeses lauses viidatud taganemisõiguse kuritarvitaval viisil kasutamise eelduse kohta:

a. […]

b. […]

c. […] Kas see on nii ka juhul, kui lepingud on lõppenud?

d. […] Kas see on nii ka juhul, kui lepingud on lõppenud?

e. […]

f. […]

5. […]

6. […]“.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

81. Euroopa Kohtu presidendi 22. aprilli 2021. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-38/21 ja C-47/21 menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.

82. Eelotsusetaotluse esitanud kohus võttis 3. augusti 2021. aasta otsusega tagasi kohtuasja C-47/21 teise küsimuse alaküsimuse a, kuivõrd ühes põhikohtuasja kahest asjast lahendati vaidlus vastastikusel kokkuleppel.

83. Kohtuasjas C-38/21 otsustas eelotsusetaotlust taotlev kohus 24. augusti 2021. aasta eelotsusetaotlusega oma esialgset taotlust täiendada ja esitada täiendavaid küsimusi.

84. Euroopa Kohtu presidendi 31. mai 2022. aasta otsusega liideti kohtuasi C-232/21 ning liidetud kohtuasjad C-38/21 ja C-47/21 menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.

85. BMW Bank, C. Bank, Volkswagen Bank ja Audi Bank, Saksamaa valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid Euroopa Kohtule kirjalikud seisukohad. Samad menetlusosalised ja CR vastasid kirjalikult Euroopa Kohtu 31. mail 2022 esitatud küsimustele.

86. 7. septembri 2022. aasta kohtuistungil esitasid CR, BMW Bank, C. Bank, Volkswagen Bank ja Audi Bank, Saksamaa valitsus ning Euroopa Komisjon oma seisukohad ka suuliselt ja vastasid Euroopa Kohtu küsimustele.

V. Analüüs

87. Euroopa Kohus palub käesolevas ettepanekus analüüsida järgmisi küsimusi:

— kohtuasjade C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 esimene küsimus;

— kohtuasjade C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 teine küsimus osas, milles see puudutab taganemisõiguse tähtaja kulgema hakkamist juhul, kui tarbijale esitatud teave on ebatäielik või sisuliselt ebaõige;

— kohtuasjade C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 neljas küsimus osas, milles selles on ette nähtud, viidates tarbija käitumisele pärast lepingust taganemist, tuginemine õiguste kuritarvitamise doktriinile, et piirata taganemisõiguse kasutamist, ja osas, mis puudutab nimetatud kontekstis selle asjaolu asjakohasust, kas pooled on lepingu täielikult täitnud;

— kohtuasjade C-47/21 ja C-232/21 viies küsimus;

— kohtuasja C-38/21 viies, kuues ja seitsmes küsimus.

88. Selleks, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik vastus, pakun välja vastuse ka kohtuasja C-38/21 kaheksandale küsimusele.

89. Nende küsimuste analüüs on esitatud kahes osas. Kõigepealt käsitlen eelotsusetaotlust kohtuasjas C-38/21, alustades viienda küsimusega, mis puudutab kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu olemust. Selle küsimuse vastusest sõltub see, millistele ülejäänud küsimustele tuleb vastata. Seejärel käsitlen kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud eelotsuse küsimusi.

A. Kohtuasi C-38/21

1. Kohtuasjas C-38/21 esitatud viies küsimus

90. Nimetatud küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, mida puudutab tema menetluses olev hagi, kuulub direktiivi 2002/65, direktiivi 2008/48 või direktiivi 2011/83 kohaldamisalasse.

91. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu, BMW Banki ja Saksamaa valitsuse esitatud kirjelduse kohaselt on sellise lepingu eesmärk teha liisinguvõtjale osamaksete tasumise eest kaheks või kolmeks aastaks kättesaadavaks mootorsõiduk, mille suhtes on kehtestatud läbisõidetavate kilomeetrite ülempiir. Kui läbisõidetud kilomeetrite arv on selle ajavahemiku lõppedes kokkulepitust suurem, maksab liisinguvõtja liisinguandjale hüvitist. Seevastu juhul, kui läbisõidetud kilomeetrite arv on kokkulepitust väiksem, saab liisinguvõtja liisinguandjalt hüvitist. Sõiduki hävimise, kahjustada saamise ja väärtuse muul viisil vähenemise riisikot kannab selle lepingu vältel liisinguvõtja, mistõttu peab ta sõlmima täiskaskokindlustuse. Samuti on liisinguvõtja kohustatud lepingu eseme puuduste korral panema nõuded maksma kolmandate isikute vastu, eriti sõiduki müüja ja tootja vastu. Kilomeetripõhise arvestusega liisingulepinguga ega ühegi eraldi lepinguga ei panda liisinguvõtjale kohustust sõiduk välja osta. Viimaks ei taga liisinguvõtja lepingu lõppedes mingit jääkväärtust; tema peab väärtuse vähenemise hüvitama üksnes juhul, kui sõiduki tagastamisel tuvastatakse, et selle seisukord ei ole vastavuses selle vanusega või on ületatud lepingus sätestatud kilomeetrite ülempiiri.

92. Pakun välja, et kohtuasja C-38/21 viiendat küsimust võiks analüüsida kolmes osas. Esiteks on minu hinnangul selge, et selline mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on kirjeldatud eespool, ei kuulu direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse.[26] Direktiivi 2008/48 artikli 2 lõikega 1 reguleeritakse „krediidilepinguid“, nii nagu need on määratletud direktiivi artikli 3 punktis c. Artikli 2 lõike 2 punktist d selgub, et direktiiv 2008/48 on kohaldatav liisingulepingutele üksnes juhul, kui neis endis või eraldi lepinguga on ette nähtud liisinguvõtja kohustus lepingu ese välja osta.[27] Seega, üksnes nendel selgelt määratletud tingimustel saab liisingulepinguid käsitada krediidilepingutena direktiivi 2008/48 tähenduses. Kohtuasjas C-38/21 esitatud eelotsusetaotlusest selgub, et ei liisingulepingus ega ka üheski eraldi lepingus ei sisaldunud kohustust kõnealune mootorsõiduk välja osta.

93. Ma ei nõustu eelotsusetaotluse esitanud kohtu väitega, et analoogia alusel on võimalik kohaldada direktiivi 2008/48 sätteid, sest kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud kujundatakse üldjuhul nii, et eesmärgiks on nende soetuskulude täielik amortisatsioon liisinguperioodi jooksul. Jõuan selle järelduseni sel lihtsal põhjusel, et direktiiv 2008/48 jätab ilma väljaostukohustuseta liisingulepingud oma kohaldamisalast ühemõtteliselt välja.[28] Igal juhul täheldavad BMW Bank ja Saksamaa valitsus põhjendatult, et käesoleval juhul puudub õiguslik vaakum, mis õigustaks erinevate õigusnormide kohaldamist analoogia alusel.

94. Teiseks, mis puudutab direktiivi 2002/65 kohaldamist, siis kirjeldatakse selle artikli 1 lõikes 1, et selle direktiivi eesmärk on ühtlustada tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust käsitlevaid liikmesriikide õigusnorme.[29] Direktiivi 2002/65 artikli 2 punktis b on „finantsteenus“ määratletud kui „panga-, krediidi-, kindlustus-, personaalpensioni, investeerimis- või makseteenus“.[30]

95. Jagan Saksamaa valitsuse seisukohta, et selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, ei ole „panga[…]teenus“ direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti b tähenduses. Sellist liiki lepinguid nagu käesolev pakuvad peaaegu eranditult ainult pangad, mille omanikuks on mootorsõidukitootjad, nagu käesolevas asjas, või ettevõtted, mis spetsialiseeruvad mootorsõidukite liisimisele, näiteks autorendiettevõtted. Kuigi selle peab kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei ole kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud teenus, mida osutavad nn tavapangad. Asjaolu, et pank on mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu pool, ei ole iseenesest piisav, et käsitada seda „pangateenusena“. Nagu allpool selgitatud, siis selleks on vajalik, et asjasse puutuva lepinguga toimub rahastamine.

96. Küsimus on pigem selles, kas sellist liisingulepingut saab käsitada „krediidi[…]teenusena“ direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti b tähenduses. Kuivõrd selles direktiivis ei määratleta mõistet „krediit“, siis võib selle tõlgendamiseks kaaluda viidet direktiivi 2008/48 artikli 3 punktis c esitatud „krediidilepingu“ määratlusele. Kui läheneda selliselt, siis ei ole liisingulepingud, milles ei ole sätestatud liisingu eseme väljaostmise kohustust, seotud „krediiditeenusega“, kuivõrd nagu on selgitatud käesoleva ettepaneku punktis 92, ei ole tegemist krediidilepingutega direktiivi 2008/48

[26] Selle seisukohaga on nõus kõik pooled, kes kohtuasjas C-38/21 seisukohti esitasid, ja ka Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus).

[27] Loetakse, et see kohustus on olemas, kui võlausaldaja seda ühepoolselt otsustab. Kohtuasjas C-38/21 väidab BMW Bank, et tal ei olnud võimalik sellist ühepoolset otsust vastu võtta. Seda kontrollida on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

[28] Vt selle kohta ja analoogia alusel 18. septembri 2019. aasta kohtuotsus Riel (C-47/18, EU:C:2019:754, punkt 43).

[29] Direktiivi 2002/65 põhjenduses 14 on märgitud, et see direktiiv „hõlmab kõiki finantsteenuseid, mida on võimalik sidevahendi abil osutada“.

[30] See määratlus on identne määratlusega, mis on esitatud direktiivi 2011/83 artikli 2 punktis 12, kusjuures direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt ei kohaldata seda lepingute suhtes, mis sõlmitakse finantsteenuste osutamiseks.

tähenduses. Selline lahendus näib mulle mõnevõrra kunstlik, kuivõrd ei saa välistada võimalust, et direktiivi 2002/65 kehtestamisel lähtus seadusandja mõiste „krediit“ avaramast tõlgendusest kui hilisema direktiivi 2008/48 vastuvõtmisel.

97. Jagan kohtuasja C-38/21 poolte esitatud seisukohta, et selle küsimuse vastus sõltub ilma väljaostukohustuseta mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu põhieesmärgi kindlakstegemisest. Minu hinnangul saab seda lepingut finantsteenusega seotuks ja seega direktiivi 2002/65 kohaldamisalasse jäävaks pidada üksnes juhul, kui selle lepingu peamine eesmärk on rahastamine.

98. Nõustun BMW Banki ja Saksamaa valitsuse analüüsiga, mille kohaselt on sellise lepingu põhieesmärk võimaldada tarbijal kasutada enda valitud sõidukit konkreetsel ajavahemikul, makstes selle eest igakuist tasu.

99. Vastab tõele – nagu komisjon on väitnud –, et liisingulepingu alusel saab tarbija rahalist abi, et võimaldada kaupade või vara kasutamist. Liisinguleping asendab selle kokkuleppe rahastuse, mille tarbija peaks muidu muul viisil leidma. Nagu komisjon samuti pisut mitmeti mõistetavalt väidab, on sellise lepingu puhul tegemist „sõiduki kasutamise rahastamise“ vahendiga.

100. Minu arvates ei täida selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, rangelt võttes tarbija jaoks rahastamise eesmärki, nii et see võimaldaks tal tasumise edasilükkamise abil osta sõiduki. Liisinguandja ei anna tarbijale kapitali sel eesmärgil. Ta ostab sõiduki ja on nii kilomeetripõhise liisingulepingu ajal kui ka selle lõppedes sõiduki omanik, kuigi tarbija on sõiduki välja valinud. Tarbija ei vastuta sõiduki omandamisel liisinguandja poolt kantud soetuskulude täieliku amortisatsiooni eest ja lepingu kohaselt tehtud maksed ei kata tingimata neid kulusid. Samuti kannab liisinguandja lepingu lõppedes riske, mis on seotud sõiduki jääkväärtusega. Nagu Saksamaa valitsus õigesti märgib, ei taga liisingulepingus sisalduv üle- või alakasutuse hüvitis liisinguandjale konkreetset jääkväärtust või sõiduki soetuskulude täielikku amortisatsiooni.

101. Samuti toob komisjon esile, et sellise lepingu kohaselt omandab tarbija õigused ja kohustused, mis tavapäraselt puudutavad sõiduki omanikku, sh kindlustusmaksete, ülalpidamiskulude ja maksude tasumise kohustuse ning sõiduki hävimise või kahjustada saamise riisikot. Samuti peab tarbija panema lepingu eseme puuduste korral maksma nõuded kolmandate isikute vastu. Need õigused ja kohustused säilivad sellegipoolest liisingulepingus kokku lepitud sõiduki kasutamise ajavahemiku jooksul ja on piiratud sellest kasutamisest tulenevate riskidega, mille eest lõpuks vastutab tarbija.

102. Seega olen seisukohal, et selline mootorsõiduki kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, milles ei ole ette nähtud lepingu eseme väljaostmise kohustust, ei kuulu direktiivi 2002/65 kohaldamisalasse.[31]

103. Kolmandaks leian, et selline leping on oma olemuselt teenusleping direktiivi 2011/83 tähenduses, mida kohaldatakse „kõigi kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud lepingute suhtes“.[32] Direktiivis 2011/83 määratletakse „teenusleping“ kui leping, välja arvatud müügileping artikli 2

[31] Kohtuistungil nõustus komisjon mõnevõrra kõhklevalt sellega, et selline kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, kuulub nimetatud direktiivi kohaldamisalasse.

[32] Direktiivi 2011/83 artikli 3 lõige 1. Selle direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt ei kohaldata seda lepingute suhtes, mis sõlmitakse finantsteenuste osutamiseks.

lõike 5 tähenduses,[33] mille kohaselt kaupleja osutab või kohustub osutama tarbijale teenust ning tarbija maksab või kohustub maksma selle hinna.[34] Selline lepinguliik hõlmab selgelt niisuguseid lepinguid, nagu on käsitlusel kohtuasjas C-38/21, milles kaupleja annab tarbijale tasu eest õiguse kasutada sõidukit kindlaksmääratud ajavahemikul.[35]

104. Terviklikkuse huvides lisan, et tehtud analüüs viib mind järeldusele, et asjasse puutuva kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu eesmärk ei ole samal ajal nii sõiduki kasutamise rahastamine kui ka kasutusõiguse üleandmine. Sellest tuleneb, et ma ei nõustu komisjoni lähenemisega, mille kohaselt on paralleelselt kohaldatavad nii direktiiv 2002/65 kui ka direktiiv 2011/83. See lähenemine on vastuolus kahe asjaoluga. Kummagi direktiivi ulatus on täpselt määratletud. Tegemist on ühe ja jagamatu lepinguga, mille kohaselt tarbija kasutab tasu eest sõidukit. Mitme direktiivi samaaegne kohaldamine sellele lepingule õõnestaks seega õiguskindlust ja eesmärki pakkuda tarbijakaitse kõrget taset.

105. Neil asjaoludel teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjas C-38/21 esitatud viiendale küsimusele nii, et ligikaudu kaheks kuni kolmeks aastaks sõlmitud mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud, mille puhul on lepinguvormiga välistatud korraline ülesütlemisõigus, milles ei ole ei neis endas ega eraldi lepinguga ette nähtud tarbija kohustust lepingu ese välja osta, kusjuures selline kohustus loetakse olemasolevaks, kui liisinguandja seda ühepoolselt otsustab, ja mille kohaselt peab tarbija sõlmima sõiduki täiskaskokindlustuse, panema lepingu eseme puuduste korral maksma nõuded kolmandate isikute vastu (eelkõige sõiduki müüja ja tootja vastu) ja kandma lisaks lepingu eseme hävimise, kahjustada saamise ja väärtuse muul viisil vähenemise riisikot, kuulub direktiivi 2011/83 kohaldamisalasse. Seejuures ei ole tegemist krediidilepingutega direktiivi 2008/48 artikli 3 punkti c tähenduses ega finantsteenuste osutamise lepingutega direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 12 ja direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti b tähenduses.

2. Kohtuasjas C-38/21 esitatud kuues küsimus

106. Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas arvestades asjasse puutuva kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingu sõlmimise asjaolusid, mida on kirjeldatud käesoleva ettepaneku punktis 42, tuleb seda lepingut käsitada väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna direktiivi 2011/83 artikli 2 lõike 8 tähenduses. Konkreetsemalt soovib ta teada, kas sõidukimüüja ruume, kus tarbija esitab sõiduki liisingutaotluse, saab käsitada ettevõtja äriruumidena nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 9 tähenduses, kui sõidukimüüja tegeleb üksnes lepingu ettevalmistamisega, ilma et tal oleks õigust seda sõlmida.

107. Direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 8 alapunktis a on „väljaspool äriruume sõlmitav leping“ määratletud kui kaupleja ja tarbija vaheline leping, „mis sõlmitakse kaupleja ja tarbija üheaegsel füüsilisel kohalolekul kohas, mis ei ole kaupleja äriruum“. Selle direktiivi artikli 2 punkti 9 alapunkti a kohaselt on „äriruum“ „jaemüügiks kasutatav äriruum kinnisvara kujul, kus kaupleja alaliselt tegutseb“.

[33] Direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 5 kohaselt on mõiste „müügileping“ määratletud kui „leping, mille kohaselt kaupleja annab tarbijale üle või kohustub andma üle kauba omandiõiguse ning tarbija maksab või võtab kohustuse maksta selle hinna, sealhulgas leping, mille esemeks on nii kaubad kui ka teenused“.

[34] 31. märtsi 2022. aasta kohtuotsus CTS Eventim (C-96/21, EU:C:2022:238, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Direktiivi 2011/83 artikli 2 punktist 6 tuleneb, et mõistet „teenusleping“ tuleb käsitada nii, et see hõlmab kõiki lepinguid, mis ei kuulu mõiste „müügileping“ kohaldamisalasse (12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Verbraucherzentrale Berlin, C-583/18, EU:C:2020:199, punkt 22).

[35] Nagu on välja toodud käesoleva ettepaneku punktis 100, siis asjasse puutuva kilomeetripõhise arvestusega liisingulepinguga kauba omandiõigust üle ei anta. Pank jääb sõiduki omanikuks nii lepingu ajal kui ka pärast selle lõppemist.

108. Direktiivi 2011/83 põhjendusest 22 selgub, et mõistet „äriruumid“ tuleb tõlgendada laialt ja et nimetatud direktiivi tähenduses kaupleja nimel või tema ülesandel tegutseva isiku ruume tuleks käsitada äriruumidena. Direktiivi 2011/83 artikli 2 punktis 2 on „kaupleja“ määratletud kui füüsiline või juriidiline isik, kes selle direktiiviga reguleeritud lepingute raames tegutseb – kaasa arvatud teiste isikute kaudu, kes tegutsevad tema nimel või ülesandel – eesmärgil, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega.

109. Eelnevast võib järeldada, et otsustav kriteerium, millest lähtudes teha kindlaks, kas vahendajana tegutseva isiku, praegusel juhul sõidukimüüja äriruume saab käsitada kaupleja „äriruumidena“, on see, kas nimetatud isik tegutseb selle kaupleja nimel või ülesandel.

110. Põhjenduse 16 kohaselt ei soovita direktiiviga 2011/83 piirata seadusjärgset esindust käsitlevat riigisisest õigust, näiteks eeskirju, mida kohaldatakse kaupleja nimel või ülesandel tegutseva isiku suhtes. Sellest tuleneb, et käesolevale küsimusele vastamiseks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus riigisisesest õigusest lähtudes hindama sõidukimüüja ja panga suhteid käesoleva kohtuasja asjaoludel ning tegema kindlaks, kas sellest suhtest saab järeldada, et esimesena nimetatu tegutses viimati nimetatu nimel ja ülesandel.

111. Hoolimata sellest, et tegemist on riigisisese õiguse küsimusega, annab direktiiv 2011/83 mõned viited sellele, kuidas nimetatud küsimusele läheneda. Kuigi direktiivi 2011/83 artikli 2 lõike 8 punkt a viitab lepingu „sõlmimisele“, näib mulle, et selleks, et käsitada vahendaja ruume kaupleja „äriruumidena“, ei ole vajalik, et vahendajat on tarbijaga lepingu sõlmimiseks konkreetselt juhendatud.

112. Sellest tuleneb, et vahendaja osalus lepingu läbirääkimiste etapis on piisav, et tema ruume saaks käsitada kaupleja äriruumidena, tingimusel et selline kaasatus on piisavalt sisuline ja hõlmab vahendaja kohustust anda tarbijale teavet, millele viitab direktiivi 2011/83 artikkel 5.

113. Viimaks ilmneb, et direktiivi 2011/83 põhjenduses 21 on välja toodud „väljaspool äriruume sõlmitavaid lepinguid“ reguleerivate normide eesmärk, mille kohaselt võib tarbija väljaspool kaupleja äriruume olla potentsiaalse psühholoogilise surve all või puutuda kokku üllatusmomendiga, olenemata sellest, kas tarbija on soovinud kaupleja kohaletulekut või mitte.[36] Selgelt ei ole nende sätete eesmärk kaitsta tarbijaid, kes külastavad omal algatusel ruume, kus nad võivad oodata, et kaupleja pöördub nende poole sooviga, et nad sõlmiks lepingu. Sellest tuleneb, et ma ei ole veendunud, et tarbija, kes soovib osta sõiduki, oleks üllatunud, kui talle tehakse siis, kui ta külastab liisingulepinguid pakkuva pangaga seotud sõidukimüüja ruume, sellist laadi lepingute sõlmimise pakkumusi.

114. Neil asjaoludel teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjas C-38/21 esitatud kuuendale küsimusele, et direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 9 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi artikli 2 punkti 2 määratluse kohaselt kaupleja nimel või tema ülesandel tegutseva isiku äriruume tuleb käsitada selle kaupleja „äriruumidena“. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama, kas tema menetluses oleva juhtumi konkreetsetest asjaoludest tulenevalt ja riigisisese õiguse kohaselt tegutses vahendaja kaupleja nimel või ülesandel, et rääkida läbi või sõlmida kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping.

[36] 7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Verbraucherzentrale Berlin (C-485/17, EU:C:2018:642, punktid 33 ja 34).

3. Kohtuasjas C-38/21 esitatud seitsmes küsimus

115. Selle küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas direktiivi 2011/83 artikli 16 punktis l sätestatud taganemisõiguse erand on kohaldatav sellisele kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingule, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas.

116. Direktiivi 2011/83 artiklid 9–15 annavad tarbijale taganemisõiguse pärast selle artikli 2 punktides 7 ja 8 määratletud kauglepingu või väljaspool äriruume sõlmitava lepingu sõlmimist ja kirjeldavad selle õiguse kasutamise tingimusi ja korda. Direktiivi 2011/83 artiklis 16 on sätestatud taganemisõiguse erandid, eelkõige autorenditeenuste lepingute puhul, milles on konkreetne täitmise kuupäev või ajavahemik. Seda õigusnormi tuleb tõlgendada kitsalt, sest see kaldub kõrvale liidu tarbijakaitse eeskirjadest.[37]

117. Mis puudutab küsimust, kas kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud on lepingud, millega pakutakse autorenditeenust, siis mõiste „autorenditeenused“ viitab kohtupraktika kohaselt „transpordivahendi andmisele tarbija käsutusse“.[38] Euroopa Kohus on samuti leidnud, et autorenditeenuse eesmärk on võimaldada reisijate vedu.[39] Nendest elementidest tulenevalt võib esmapilgul tunduda, et kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping, mille eesmärk on anda sõiduk tarbija käsutusse, kuulub mõiste „autorenditeenuste osutamine“ kohaldamisalasse.

118. Küll aga selgub direktiivi 2011/83 põhjendusest 49, et selle artikli 16 punkti l eesmärk on kaitsta kauplejaid riski eest, mis on seotud teatud vahendite reserveerimisega, millele oleks taganemisõiguse kasutamise korral raske uut tarbijat leida.[40] Sellega sarnaselt tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et artikli 16 punkti l eesmärk on eelkõige kaitsta teatud teenusepakkujaid, et need ei peaks kannatama ebaproportsionaalsete tagajärgede tõttu, mis tulenevad teenuste tasuta ja põhjuseta tühistamisest tarbija poolt.[41] Erinevalt komisjonist ei veena mind sellise riski või ebaproportsionaalsete tagajärgede olemasolu mootorsõiduki liisingulepingu kontekstis. Liisinguandjal, kes jääb selle sõiduki omanikuks, on võimalik taganemisõiguse kasutamise korral seda muul viisil kasutada, näiteks välja rentida või edasi müüa. Seega olen seisukohal, et direktiivi 2011/83 artikli 16 punktis l sätestatud taganemisõiguse erand ei ole kohaldatav sellises asjas nagu põhikohtuasi. Selles kontekstis täheldan ka seda, et asjaolust, mille kohaselt on see erand kohaldatav juhul, kui lepingus on ette nähtud „konkreetne täitmise kuupäev või ajavahemik“, tuleneb, et seadusandja soovis hõlmata üksnes lühiajalist autorenti.

119. Neil asjaoludel teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjas C-38/21 esitatud seitsmendale küsimusele, et direktiivi 2011/83 artikli 16 punkti l tuleb tõlgendada nii, et seal sätestatud erand ei ole sõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingutele kohaldatav.

4. Kohtuasjas C-38/21 esitatud kaheksas küsimus

120. Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas sellist kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingut, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas, saab käsitada direktiivi 2002/65 artikli 2 punkti a ja direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 7 tähenduses

[37] 14. mai 2020. aasta kohtuotsus NK (eramu projekt) (C-208/19, EU:C:2020:382, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

[38] Vt selle kohta 10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus easyCar (C-336/03, EU:C:2005:150, punktid 23, 26 ja 27) ja 12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Verbraucherzentrale Berlin (C-583/18, EU:C:2020:199, punkt 30).

[39] 12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Verbraucherzentrale Berlin (C-583/18, EU:C:2020:199, punkt 34).

[40] 31. märtsi 2022. aasta kohtuotsus CTS Eventim (C-96/21, EU:C:2022:238, punkt 44).

[41] Vt analoogia alusel 10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus easyCar (C-336/03, EU:C:2005:150, punkt 28).

„kauglepinguna“, mille puhul on tarbijal isiklik kontakt üksnes vahendajaga, kes valmistab lepingu ette ja saab anda talle pakutava teenuse kohta teavet, kuid kel puudub õigus ettevõtjat selle sõlmimisel esindada.

121. Direktiivi 2011/83 artikli 2 punktis 7 on „kaugleping“ määratletud kui kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud leping, mis sõlmitakse organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel ilma kaupleja ja tarbija üheaegse füüsilise kohalolekuta, kasutades eranditult kas üht või mitut kaugsidevahendit kuni ja kaasa arvatud ajani, millal leping sõlmitakse. Direktiivi 2002/65 artikli 2 punktis a on sätestatud väga sarnane määratlus.[42]

122. Minu arvates ei ole leping sõlmitud, kasutades „eranditult“ kas üht või mitut kaugsidevahendit „kuni ajani“, millal see sõlmitakse, kui kaupleja nimel ja ülesandel oli selle lepingu läbirääkimistesse kaasatud vahendaja, kes andis tarbijale viimase juuresolekul üksikasjalikku teavet lepingu sisu kohta ja vastas tema küsimustele.

123. Direktiivi 2011/83 artikli 2 lõige 2 määratleb kauplejana iga isiku, kes tegutseb tema nimel või ülesandel. Mulle ei tundu, et otsustav on see, et isikul ei ole kaupleja nimel või ülesandel õigust lepingut sõlmida; piisav on see, kui ta osaleb selliselt läbirääkimiste etapis. Sellega seoses ilmneb direktiivi 2011/83 põhjendusest 20, et kuigi kauglepingu määratlus hõlmab ka olukordi, kus tarbija külastab äriruume üksnes teabe saamiseks kauba või teenuse kohta ning järgmiseks räägib läbi ja sõlmib lepingu vahemaa tagant, ei saa kauglepinguna käsitada lepingut, mille üle peetakse läbirääkimisi kaupleja äriruumides ja mis sõlmitakse kaugsidevahendi abil.

124. Käesoleval juhul selgub eelotsusetaotluse esitatud asjaoludest, et sõidukimüüja arvutas VK juuresolekul välja kilomeetripõhise liisingulepingu erinevad tahud (liisingu tähtaeg, sissemakse ja osamaksete suurus), arutas neid VKga ja oli volitatud vastama kõigile VK küsimustele. Neil asjaoludel võib leida, et VK mitte üksnes ei kogunud kilomeetripõhise liisingulepingu kohta teavet, vaid pigem osales „füüsiliselt“ selle lepingu läbirääkimistel sõidukimüüjaga, mistõttu ei saa seda käsitada kauglepinguna. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab riigisisese õiguse ja kohtuasja konkreetsete asjaolude alusel hindama, kas sõidukimüüjal oli volitus tegutseda panga nimel või ülesannetes vähemalt asjasse puutuva kilomeetripõhise liisingulepingu üle peetavatel läbirääkimistel ja kas see sõidukimüüja osaluse määr on võrdsustatav läbirääkimistega.

125. Terviklikkuse huvides täheldan, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei viita sellele, kas leping sõlmiti „organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel“.[43] Ka selle tahu olemasolu peab kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus.

126. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata kohtuasjas C-38/21 esitatud kaheksandale küsimusele nii, et direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 7 tuleb tõlgendada nii, et lepingut ei saa käsitada kauglepinguna, kui kaupleja nimel või ülesandel tegutsev isik on seotud selle lepingu üle tarbija füüsilisel juuresolekul peetavate läbirääkimistega. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama, kas juhtumi konkreetsetest asjaoludest tulenevalt ja riigisisese õiguse kohaselt tegutses vahendaja kaupleja nimel või ülesandel, et rääkida läbi kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping.

[42] Piirdun oma analüüsis direktiivi 2011/83 artikli 2 punktiga 7, kuivõrd minu hinnangul ei ole direktiiv 2002/65 asjasse puutuvale kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingule kohaldatav.

[43] Vt direktiivi 2011/83 artikli 2 punkt 7.

5. Vahejäreldus

127. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks Euroopa Kohtult saadavate vastuste alusel leidma, et asjasse puutuv kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping on käsitatav väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna ja direktiivi 2011/83 artikli 16 punktis l ette nähtud taganemisõiguse erand ei ole sellele lepingule kohaldatav, peaks ta põhimõtteliselt järeldama, et VK-l oli artikli 9 lõike 1 alusel taganemisõigus. [44]

128. Neil asjaoludel on ikkagi vajalik, et eelotsusetaotluse esitanud kohus teeks kindlaks, kas VK kasutas seda õigust ettenähtud ajavahemiku jooksul, mis on kindlaks määratud direktiivi 2011/83 artikli 9 lõikega 2, vajaduse korral tõlgendatuna koostoimes direktiivi artikliga 10. Kuivõrd ei saa välistada võimalust, et VK-l selline taganemisõigus oli, on põhikohtuasja vaidluse lahendamiseks asjasse puutuvad kohtuasjas C-38/21 esitatud kolmas ja neljas küsimus. [45] Mis puudutab vastust kohtuasjas C-38/21 esitatud neljandale küsimusele, mida Euroopa Kohus on palunud mul analüüsida, siis viitan kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud vastava küsimuse analüüsile, mis on esitatud käesoleva ettepaneku punktides 149–158.

B. Kohtuasjad C-47/21 ja C-232/21

1. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud esimene küsimus

129. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud esimese küsimusega soovitakse sisuliselt teada, kas direktiiviga 2008/48 on vastuolus riigisisesed õigusnormid, millega kehtestatakse õiguslik eeldus, mille kohaselt täidab kaupleja tarbija taganemisõigusest teavitamise kohustuse, kui lisab lepingusse tingimuse, mis vastab seaduses sätestatud tüüpvormile, mis ei ole selle direktiivi nõuetega kooskõlas. Kas sellisel juhul peab eelotsusetaotluse esitanud kohus jätma need riigisisesed õigusnormid kohaldamata?

130. Mis puudutab küsimuse esimest poolt, siis on kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 asjasse puutuvas kummaski krediidilepingus tingimus, mille kohaselt hakkab taganemistähtaeg kulgema pärast lepingu sõlmimist, kuid mitte enne, kui krediidisaaja on saanud kogu BGB § 492 lõikes 2 nimetatud kohustusliku teabe. See säte viitab EGBGB § 247 lõigetele 6–13, mis omakorda viitab BGB teistele sätetele. Sellist liiki tingimus on igas mõttes identne tingimusega, mille kohta Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses Kreissparkasse Saarlouis [46], et see on vastuolus direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktiga p.

131. Eespool nimetatud krediidilepingute tingimus vastab ka tüüpvormile, mis on sätestatud EGBGB VII lisa toona kohaldatavas redaktsioonis. [47] EGBGB § 247 lõike 6 punkti 2 kolmanda lausega ja § 247 lõike 12 punkti 1 kolmanda lausega kehtestatakse õiguspärasuse eeldus, mille kohaselt juhul, kui lepingus sisaldub tingimus, mis vastab sellele tüüpvormile, täidab see õigusaktidest tulenevad nõuded taganemisõigusega seotud teabe esitamise kohta.

[44] Kui aga eelotsusetaotlus peaks vastupidi leidma, et asjasse puutuv kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping ei ole käsitatav väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna või kauglepinguna või et see on sellisena käsitatav, kuid sellele on kohaldatav direktiivi 2011/83 artikli 16 punktis l sätestatud taganemisõiguse erand, peaks ta põhimõtteliselt järeldama, et VK-l seda õigust ei olnud.

[45] Oma esialgse taotluse lisas väidab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kui Euroopa Kohus järeldab, et asjasse puutuv kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping ei kuulu direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse, ei puutu kohtuasjas C-38/21 esitatud esimene ja teine eelotsuse küsimus enam asjasse.

[46] Vt käesoleva ettepaneku 16. joonealune märkus.

[47] Kohtuasja asjaolude asetleidmise ajal ei täpsustanud EGBGB VII lisas sätestatud tüüpvorm kogu teavet, mida tuli krediidisaajale anda, vaid viitas üksnes BGB § 492 lõikele 2.

132. Mis puudutab teavet, millele direktiivi 2008/48 artikkel 10 viitab, siis on Euroopa Kohus leidnud, et selle artikli 10 lõike 2 punktiga p on vastuolus krediidileping, milles viidatakse riigisisesele õigusnormile, mis omakorda viitab teistele riigisisestele õigusnormidele. Sellest tuleneb, et riigisisene õigusnorm, millega kehtestatakse õiguspärasuse eeldus, nagu on kirjeldatud käesoleva ettepaneku punktis 131, on samuti selle direktiiviga vastuolus. Enamik menetlusosalisi Euroopa Kohtu ees toimuvas menetluses näib seda seisukohta jagavat. Saksamaa valitsus on nii kirjalikes seisukohtades kui ka kohtuistungil märkinud, et EGBGB VII lisas sätetatud tüüpvormi muudeti alates 15. juunist 2021, selleks et viia need normid kooskõlla Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses Kreissparkasse Saarlouis antud tõlgendusega. [48]

133. Selle küsimuse teine pool puudutab õiguslikke tagajärgi, mis kaasnevad sellega, kui tuvastatakse, et EGBGB § 247 lõike 6 punkti 2 kolmandas lauses ja § 247 lõike 12 punkti 1 kolmandas lauses sätestatud õiguspärasuse eeldus on vastuolus direktiiviga 2008/48.

134. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt selgitab ja täpsustab tõlgendus, mille Euroopa Kohus annab, selle sätte tähendust ja ulatust, nagu seda peab või oleks pidanud mõistma ja kohaldama alates selle jõustumise hetkest. Kohtud peavad kohaldama õigusnormi selles tõlgenduses isegi õigussuhetele, mis on loodud pärast selle õigusnormi jõustumist ja enne tõlgendamistaotluse kohta tehtud otsust, kui muu hulgas on täidetud tingimused, mis lubavad selle sätte kohaldamist pädevas kohtus vaidlustada. [49] Samuti on väljakujunenud kohtupraktika, et liikmesriikidel on kohustus tõlgendada riigisisest õigust võimalikult suures ulatuses liidu õigusega kooskõlas ja tunnustada eraõiguslike isikute võimalust saada hüvitist, kui nende õigusi on liikmesriigile süüks arvatava liidu õiguse rikkumisega kahjustatud. [50] Seejuures ei saa riigisisene kohus asuda õigustatult seisukohale, et tal on võimatu tõlgendada vaidlusalust riigisisest sätet kooskõlas liidu õigusega ainuüksi seetõttu, et seda sätet on järjepidevalt tõlgendatud viisil, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas. [51]

135. Samas piiravad liikmesriigi kohtu kohustust viidata asjakohaste riigisiseste õigusnormide tõlgendamisel ja kohaldamisel direktiivile õiguse üldpõhimõtted. See ei või aga olla aluseks riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendusele. [52] Käesolevates kohtuasjades väidab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) on otsustanud, et asjasse puutuvate riigisiseste normide tõlgendamine kooskõlas direktiiviga 2008/48 ei ole võimalik ja oleks seetõttu *contra legem*. C. Bank, Volkswagen Bank ja Audi Bank ning Saksamaa valitsus toetavad seda seisukohta.

136. Kui liikmesriigi kohus, kes on kutsutud oma pädevuse piires kohaldama liidu õigusnorme, ei saa tõlgendada riigisisest õigust kooskõlas liidu õiguse nõuetega, on ta esimuse põhimõtte kohaselt kohustatud tagama liidu õigusnormide täieliku toime, jättes vajaduse korral omal algatusel kohaldamata liikmesriigi õigusakti mis tahes sätte, mis on vastuolus liidu õigusega, isegi kui see säte on vastu võetud hiljem. Sel kohtul ei ole vaja taotleda või oodata niisuguse sätte eelnevat kõrvaldamist seadusandlike või muude põhiseaduslike vahenditega. [53] Niisiis ei saa sellisele liidu õigusnormile, millel vahetut õigusmõju ei ole, tugineda liidu õiguse kohaldamisalasse jäävas kohtuvaidluses, et jätta kohaldamata selle õigusnormiga vastuolus olev riigisisene õigusnorm. [54]

[48] Vt käesoleva ettepaneku 16. joonealune märkus.

[49] 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

[50] 18. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus Thelen Technopark Berlin (C-261/20, EU:C:2022:33, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

[51] 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665, punkt 55).

[52] 18. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus Thelen Technopark Berlin (C-261/20, EU:C:2022:33, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

[53] 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

[54] *Ibid*., punkt 62.

137. Käesolevates kohtuasjades ei ole vaja teha kindlaks, kas direktiivi 2008/48 asjasse puutuvatel sätetel on vahetu õigusmõju. Nagu Euroopa Kohus hiljuti oma kohtuotsuses Thelen Technopark Berlin [55] kordas ja nagu C. Bank, Volkswagen Bank, Audi Bank, Saksamaa valitsus ja komisjon oma kirjalikes seisukohtades märgivad, on väljakujunenud kohtupraktika, et direktiivi endaga ei saa panna eraõiguslikule isikule kohustusi ning direktiivile kui sellisele ei saa seega eraõigusliku isiku vastu liikmesriigi kohtus tugineda. Kuivõrd põhikohtuasja vaidlused toimuvad tarbijate ja eraomandis pankade vahel, ei saa nõuda, et eelotsusetaotluse esitanud kohus jätaks kohaldamata asjasse puutuvad riigisisese õiguse normid, viidates üksnes direktiivile 2008/48.

138. Nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades väidab, võib Saksamaa Liitvabariigil sellegipoolest tekkida lepinguväline vastutus seetõttu, et tema riigisisesed õigusnormid olid direktiiviga 2008/48 vastuolus. Nagu Euroopa Kohus oma kohtuotsuses Thelen Technopark Berlin [56] meelde tuletas, võib isik, kelle huve on kahjustatud sellega, et riigisisene õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas, tugineda kohtupraktikale, mis lähtub kohtuotsusest Francovich jt [57], et saada talle selle tulemusel tekitatud kahju eest kohast hüvitist.

139. Eeltoodust tulenevalt teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud esimesele küsimusele nii, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti p tõlgendatuna koostoimes artikli 14 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised riigisisesed õigusnormid, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas ja millega on sätestatud õiguspärasuse eeldus, mille kohaselt juhul, kui krediidileping sisaldab õigusaktides sätestatud tüüpvormile vastavat tingimust, on see tingimus kooskõlas riigisisestest õigusaktidest tulenevate nõuetega, mis puudutavad taganemisõigust käsitlevat teavet, kuigi see ei ole kooskõlas nimetatud direktiivi artikli 10 lõike 2 punkti p nõuetega. Liikmesriigi kohus, kes menetleb kohtuasja, mille poolteks on eraõiguslikud isikud, ei ole kohustatud ainuüksi liidu õiguse alusel jätma selliseid riigisiseseid õigusnorme kohaldamata, isegi kui nad on vastuolus direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktiga p, kuid see ei mõjuta selle isiku õigust – kelle huve on kahjustatud sellega, et riigisisene õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas – nõuda talle sellega tekitatud kahju hüvitamist.

140. Arvestades käesolevale küsimusele välja pakutud vastust, puudub minu hinnangul vajadus teha otsus Saksamaa valitsuse taotluse suhtes piirata Euroopa Kohtu otsuse mõju selle kohtuotsuse kuupäevaga. Võib märkida, et nimetatud taotlus on tehtud juhuks, kui Euroopa Kohus leiab, et „liidu õigusega on vastuolus õiguspärasuse eeldus kui selline, olenemata sellest, kas see eeldus on kohaldatav tingimustel, mis on direktiivi [2008/48] artiklitega 10 ja 14 kooskõlas“, või et seda eeldust ei tohi kohaldada, sest see on vastuolus direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktiga p ja viimati nimetatud säte on vahetult kohaldatav. Praegusel juhul ei ole tegemist kummagi nimetatud olukorraga.

2. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud teine küsimus

141. Teine küsimus, mis on jagatud mitmeks alaküsimuseks, puudutab teavet, mis peab direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 kohaselt tarbijakrediidilepingus sisalduma. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib muu hulgas teada, kas taganemisõiguse tähtaeg hakkab selle direktiivi artikli 14 lõike 1 kohaselt kulgema üksnes juhul, kui nimetatud teave on täielik ja õige. Juhul kui see nii ei ole, soovib ta teada kriteeriume, mille alusel määrata kindlaks ajahetk, millest alates loetakse, et taganemisõiguse tähtaeg on hakanud kulgema.

[55] 18. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus Thelen Technopark Berlin (C-261/20, EU:C:2022:33, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

[56] *Ibid*., punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika.

[57] 19. novembri 1991. aasta kohtuotsus Francovich jt (C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428).

142. Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 viidatud teabe krediidilepingus selgelt ja kokkuvõtlikult esitamise nõude eesmärk on võimaldada seda, et tarbijad teavad lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.[58] See, et tarbija teaks ja mõistaks hästi seda teavet, on vajalik lepingu nõuetekohaseks täitmiseks ja eelkõige selleks, et tarbija saaks kasutada oma õigusi, sealhulgas taganemisõigust.[59] Nagu Euroopa Kohus sedastas kohtuotsuses Kreissparkasse Saarlouis, aitab see nõue kaasa direktiiviga 2008/48 taotletava eesmärgi saavutamisele, milleks on näha tarbijakrediidi valdkonnas mitmes põhiküsimuses ette täielik ja imperatiivne ühtlustamine, mida on vaja selleks, et tagada kõikidele Euroopa Liidu tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ja aidata kaasa hästi toimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas.[60]

143. Nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades õigesti märgib, väljendab direktiivi 2008/48 artikli 10 lõige 2 selle direktiivi aluseks olevat kaitsesüsteemi, mis lähtub eeldusest, et tarbija on suhetes krediidiandjaga nõrgemal läbirääkimispositsioonil ja tal on vähem teavet, mis viib selleni, et tarbija nõustub krediidiandja eelnevalt koostatud tingimustega, ilma et tal oleks võimalik mõjutada nende sisu.[61]

144. Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 ja artikli 14 lõike 1 teise lõigu punkti b koostoimest tuleneb, et 14-päevane taganemisõiguse tähtaeg hakkab kulgema krediidilepingu sõlmimise päeval, juhul kui lepingus sisaldub kogu kohustuslik teave. Kui tarbijale sellel päeval kogu kohustuslikku teavet ei anta, hakkab 14-päevane taganemisõiguse tähtaeg kulgema päeval, mil ta saab puuduva teabe.

145. Lähtudes direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 eesmärgist, mis on välja toodud käesoleva ettepaneku punktis 142, ja asjaolust, et teave, millele see säte viitab, peab olema esitatud „selgelt ja kokkuvõtlikult“, asun komisjoniga sarnaselt seisukohale, et kohustuslikku teavet ei saa lugeda selle direktiivi tähenduses antuks, kui see on sedavõrd ebatäielik või sisuliselt ebaõige, et selle sisu eksitab tarbijat tema õiguste ja kohustuste suhtes.[62] Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on teha kindlaks, kas see on käesoleval juhul tõesti nii.

146. Mind ei veena väide, mida C. Bank, Volkswagen Bank, Audi Bank ja Saksamaa valitsus püüavad tuletada asjaolust, et riigisiseses õiguses on juba sätestatud karistused juhuks, kui krediidilepingus on esitatud ebaõige kohustuslik teave, mistõttu oleks ebaproportsionaalne nõuda, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakka direktiivi 2008/48 artikli 14 lõike 1 teise lõigu punkti b kohaselt kulgema. See, et taganemisõigus ei hakka kulgema, tuleneb otseselt asjaolust, et krediidiandja jättis tarbijale edastamata kohustusliku teabe, millele selle direktiivi artikli 10 lõige 2 viitab. Kuivõrd sellega nähakse ette täielik ühtlustamine, ei saa liikmesriigid direktiivi 2008/48 artikli 14 lõiget 1 eirata ega tühistada. Arvestades käesoleva ettepaneku punktis 145 esitatud reservatsiooni, ei saa seda nõuet seega pidada ebaproportsionaalseks.

[58] Vt direktiivi 2008/48 põhjendus 31 ja kohtuotsus Kreissparkasse Saarlouis (punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt ka kohtujurist Hogani ettepanek liidetud kohtuasjades Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punkt 46).

[59] Kohtuotsus Kreissparkasse Saarlouis (punkt 45).

[60] *Ibid*., punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika. Vt ka direktiivi 2008/48 põhjendus 9.

[61] Vt analoogia alusel 1. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

[62] Seoses viimati nimetatud punktiga võib täheldada, et kohtuotsuses Home Credit Slovakia leidis Euroopa Kohus, et osa teabest, millele direktiivi 2008/48 artikli 10 lõige 2 viitab, ei mõjuta oma olemuselt tarbija suutlikkust hinnata oma kohustuse ulatust. Nii on see näiteks pädeva järelevalveasutuse nime ja aadressi puhul, millele viitab selle direktiivi artikli 10 lõike 2 punkt v (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 72).

147. Vastupidi kostjatest pankade väidetele lisaksin, et „tähtajatu taganemisõiguse tähtaja“ tekkimise küsimust ei teki. Nagu ma selgitan käesoleva ettepaneku punktis 150, siis kui pooled on lepingu täielikult täitnud, ei saa enam direktiivi 2008/48 artiklis 14 sätestatud taganemisõigust kasutada.

148. Eeltoodust tulenevalt teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud teisele küsimusele, et direktiivi 2008/48 artikli 14 lõike 1 teise lõigu punkti b tuleb tõlgendada nii, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakka kulgema enne, kuni tarbijale on täielikult ja sisuliselt õigesti antud selle direktiivi artikli 10 lõikes 2 nõutud kohustuslik teave, välja arvatud juhul, kui antud teabe ebatäielikkus või ebaõigsus ei mõjuta tarbija suutlikkust hinnata oma kohustuse ulatust, mille peab kindlaks tegema riigisisene kohus.

3. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud neljas küsimus

149. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud neljanda küsimusega[63] soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas ja millistel tingimustel võib tarbijakrediidilepingu puhul taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt olla kuritarvitav. Euroopa Kohus on palunud, et analüüsiksin kahte tahku: esiteks võimalust põhjendada taganemisõiguse teostamise piirangut, viidates tarbija käitumisele pärast taganemist, ja teiseks seda, kas tarbija saab kasutada oma taganemisõigust, kui pooled on krediidilepingu täielikult täitnud.[64]

150. Mis puudutab selle küsimuse teist tahku, siis kinnitan kohtujurist Hogani lähenemist tema ettepanekus kohtuasjas Volkswagen Bank jt.[65] Olles sedastanud, et direktiivi 2008/48 artikli 14 lõige 1 näeb ette *taganemis*õiguse, mitte *tühistamis*õiguse ja et lepingu täitmine on loomulik viis, kuidas lepingulised kohustused lõpevad, tegi ta järelduse, et seda sätet tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud taganemisõigust ei saa enam kasutada pärast seda, kui mõlemad pooled on krediidilepingu täielikult täitnud. Direktiivi 2008/48 põhjendus 34 kinnitab tema järeldust. Selles on täpsustatud, et direktiiviga 2008/48 on ette nähtud taganemisõigus tingimustel, mis on sarnased tingimustega, mis on ette nähtud direktiivis 2002/65, samas kui viimati nimetatud direktiivi artikli 6 lõike 2 punkti c kohaselt ei kohaldata selles sätestatud taganemisõigust „selliste lepingute suhtes, mille mõlemad pooled on tarbija selgesõnalisel taotlusel täielikult täitnud enne seda, kui tarbija oma taganemisõigust rakendab“. Lisaks sellele täheldas kohtujurist Hogan, et direktiivi 2008/48 artiklis 10 sätestatud teavitamiskohustuse eesmärk on võimaldada tarbijatel teada oma õiguste ja kohustuste ulatust lepingu täitmise ajal. Neil kohustustel ei ole enam otstarvet, kui leping on täielikult täidetud.

151. Mis puudutab esimest tahku, siis pärast seda, kui ta oli leidnud, et direktiivis 2008/48 ei sisaldu sätteid, mis reguleeriksid selle direktiiviga antud õiguste kuritarvitamist tarbija poolt, kinnitas Euroopa Kohus kohtuotsuses Volkswagen Bank jt liidu õiguse üldpõhimõtet, mille kohaselt ei tohi liidu õigusnorme ära kasutada kuritarvituse või pettuse eesmärgil.[66] Seejärel

[63] Nagu käesoleva ettepaneku punktis 128 on leitud, on järgnevad kaalutlused samavõrd kohaldatavad ka kohtuasjas C-38/21 esitatud neljandale küsimusele.

[64] Nimetatud küsimuse teine tahk puutub asjasse kohtuasjas C-232/21, milles BQ maksis kogu laenu tagasi.

[65] Kohtujurist Hogani ettepanek liidetud kohtuasjades Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punktid 106–108).

[66] Nimelt ei saa liidu õigusnorme kohaldada nii laialt, et need hõlmaksid tehinguid, mida tehakse pettuse või kuritarvituse teel liidu õigusega ette nähtud eelistest kasu saamise eesmärgil (6. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Altun jt, C-359/16, EU:C:2018:63, punkt 49 ning seal viidatud kohtupraktika).

kontrollis ta, kas tarbija poolt taganemisõiguse kasutamine selle direktiivi artikli 14 lõike 1 alusel on piiratud selle liidu õiguse üldpõhimõtte kohaldamise tõttu nimetatud kohtuasja kontekstis. [67]

152. Soovitan Euroopa Kohtule nimetatud analüüsi. Direktiivi 2008/48 artikliga 14 antakse tarbijale sõnaselgelt õigus krediidilepingust taganeda. Selle õiguse kasutamine peab olema kooskõlas liidu õigusega, mille lahutamatu osa on üldine õiguste kuritarvitamise keeld. Jagan taas kord kohtujurist Hogani seisukohta, mida ta väljendas oma ettepanekus kohtuasjas Volkswagen Bank jt, mille kohaselt tuleb liidu õigusega reguleeritavates valdkondades hinnata võimalust, et isik kasutab talle nimetatud õigusest tulenevat õigust kuritarvitavalt, üksnes selle põhimõtte alusel, mitte aga riigisisese õiguse nõudeid arvestades. [68]

153. Kohtuotsuses Cussens jt, mis puudutas kinnisvara müügi käibemaksust vabastamata jätmise vaidlustamist, otsustas Euroopa Kohus, et õiguste kuritarvitamise keeldu võib olenemata teda jõustavatest riigisisestest meetmetest riigisiseses õiguskorras vahetult kohaldada selle keeldumise põhjendamiseks ning see tulemus ei ole vastuolus õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõttega. [69] Nimetatud kohtupraktikast ja käesoleva ettepaneku punktis 152 välja toodust saab järeldada, et Saksamaa seadusandja ei pea vastu võtma seadust, mis annaks riigisisesele kohtule volitused piirata taganemisõiguse kasutamist, kui seda võib pidada kuritarvitavaks. [70]

154. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kuritarvituse tõendamiseks nõutav esiteks objektiivsete asjaolude kogum, millest tuleneb, et vaatamata kohaldatavates liidu õigusnormides ette nähtud tingimuste formaalsele täitmisele ei ole nende õigusnormidega taotletud eesmärki saavutatud, ning teiseks, et esineb subjektiivne element, milleks on tahe saada liidu õigusnormidest tulenev eelis, luues kunstlikult selle saamiseks vajalikud tingimused. [71] Kuigi Euroopa Kohus võib eelotsusetaotluse kohta otsust tehes esitada vajaduse korral täpsustusi, mille eesmärk on abistada liikmesriigi kohut selle tõlgenduse kohaldamisel, on siiski liikmesriigi kohtu ülesanne kontrollida, kas põhikohtuasjas on kuritarvituse koosseis kõiki asjasse puutuvaid faktilisi ja muid asjaolusid arvestades täidetud. [72]

155. Oma kohtuotsuses Volkswagen Bank jt piirdus Euroopa Kohus oma analüüsis objektiivse elemendiga, leides, et kui kaupleja ei ole edastanud tarbijale direktiivi 2008/48 artiklis 10 nimetatud teavet ja tarbija otsustab krediidilepingust taganeda hiljem kui 14-päevase tähtaja jooksul pärast selle sõlmimist, ei saa see kaupleja nimetatud tarbijale ette heita taganemisõiguse kuritarvitamist, isegi kui selle lepingu sõlmimisest kuni tarbija taganemiseni on kulunud märkimisväärne aeg. Euroopa Kohus jõudis selle järelduseni pärast seda, kui ta oli tuvastanud, et direktiivi 2008/48 artikli 14 eesmärk on võimaldada tarbijal valida leping, mis vastab kõige rohkem tema vajadustele. Seega võib tarbija taganeda lepingust, mille puhul pärast lepingu sõlmimist selgub taganemisõiguse kasutamiseks ette nähtud järelemõtlemisaja jooksul, et leping ei sobi tema vajadustega. Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõike 1 teise lõigu punkti b eesmärk on tagada, et tarbija saab kogu vajaliku teabe, et hinnata oma lepingulise kohustuse ulatust ja karistada krediidiandjat, kes ei edasta talle seda teavet. [73]

[67] 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punktid 120 ja 121).

[68] Kohtujurist Hogani ettepanek liidetud kohtuasjades Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punkt 112).

[69] 22. novembri 2017. aasta kohtuotsus Cussens jt (C-251/16, EU:C:2017:881, punkt 44).

[70] Vt selle kohta eelotsusetaotluse esitanud kohtu neljanda küsimuse punkt b.

[71] 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 122 ja seal viidatud kohtupraktika).

[72] 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Cervati ja Malvi (C-131/14, EU:C:2016:255, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

[73] 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punktid 123–126).

156. Olen nõus põhikohtuasja kostjatest pankade ja Saksamaa valitsuse väljendatud seisukohtadega, et niiviisi otsustades ei välistanud Euroopa Kohus võimalust, et konkreetsel juhul, mida iseloomustavad erilised asjaolud, mis lähevad kaugemale pelgast aja möödumisest, võib tarbija taganemisõiguse kasutamist pidada kuritarvitavaks.[74] Konkreetsemalt leian, et põhimõtteliselt võib olla võimalik tuletada taganemisele järgnevast tarbija käitumisest, et ta kasutas direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 1 ettenähtud õigust kuritarvitavalt. Kuivõrd õiguste kuritarvitamise puhul peavad riigisisesed kohtud võtma arvesse kõiki asjasse puutuvaid faktilisi ja muid asjaolusid, võivad nad samavõrd võtta arvesse asjaolusid, mis tekivad pärast lepingust taganemist.[75]

157. Tarbija käitumine pärast lepingust taganemist võib viidata sellele, et direktiivi 2008/48 artikli 14 eesmärke, nii nagu need on esitatud käesoleva ettepaneku punktis 155, ei ole tegelikult saavutatud, või teisisõnu, et taganemisõiguse kasutamise tulemus on nende eesmärkidega vastuolus. Käitumise arvesse võtmine võimaldab samuti teha järeldusi subjektiivse elemendi olemasolu kohta ja konkreetsemalt teha kindlaks, et tarbija kasutas oma taganemisõigust üksnes selleks, et saada kunstlikult majanduslik eelis, mis ei ole liidu õigusega ette nähtud.

158. Eeltoodust tulenevalt teen ettepaneku, et Euroopa Kohus tõlgendaks direktiivi 2008/48 artikli 14 lõiget 1 nii, et selles sätestatud taganemisõigust ei saa enam kasutada, kui pooled on krediidilepingu täielikult täitnud. See säte ei välista seda, et konkreetsel juhul, mida iseloomustavad erilised asjaolud, mis lähevad kaugemale pelgast aja möödumisest, analüüsivad riigisisesed kohtud seda, kas taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt on olnud kuritarvitav. Selleks, et konkreetsel juhul tuvastada selline kuritarvitus, peab riigisisene kohus võtma arvesse kõiki faktilisi ja muid asjaolusid, sh vajaduse korral sündmusi, mis leidsid aset pärast lepingust taganemist.

4. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud viies küsimus

159. Kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikega 1 on vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on sätestatud, et kui krediidileping, millest tarbija on taganenud, on seotud müügilepinguga, siis võib tarbija taotleda osamaksete hüvitamist alles pärast seda, kui ta on ostetud eseme võlausaldajale tagastanud või esitanud tõendid selle tagastamise kohta. Samuti ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus kindel, kas liidu õigusega on kooskõlas järeldused, mida Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) on teinud sellest eelneva tagastamise nõudest tsiviilkohtumenetluse korras.

160. Nagu komisjon väga õigesti välja toob, ei ole direktiivis 2008/48 ühtegi sätet, mis puudutaks krediidilepingust taganemise tagajärgi sellega seotud müügilepingule.[76]

[74] Samuti tunnistab komisjon seda, et kui nii objektiivsed kui ka subjektiivsed asjaolud viitavad sellele, et tarbija on käitunud kuritarvitavalt, mida peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus, võib erandkorras takistada seda tarbijat tema taganemisõiguse kasutamisel.

[75] Vt selle kohta 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsus SICES jt (C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 34).

[76] Selline krediidileping on käsitatav „seotud krediidilepinguna“, kui direktiivi 2008/48 artikli 3 punktis n sätestatud tingimused on täidetud.

161. Nõustun Saksamaa valitsuse ja komisjoni seisukohaga, et sellisel juhul peavad liikmesriigid need tagajärjed kindlaks määrama oma riigisiseses õiguses. Direktiivi 2008/48 põhjendus 35 kinnitab seda lähenemist, kuivõrd selles on märgitud, et kui tarbija taganeb krediidilepingust, millega seoses ta on saanud kaupu, „ei tohiks [see] direktiiv piirata kaupade tagastamise või sellega seotud küsimuste reguleerimist liikmesriikide poolt“. [77]

162. Käesolevates kohtuasjades selgub Saksamaa valitsuse kirjalikest seisukohtadest, et asjasse puutuvad riigisisesed õigusnormid põhinevad direktiivi 2011/83 artikli 13 lõikel 3. Seda lähenemist ei saa iseenesest kritiseerida, tingimusel et need eeskirjad ei ole vähem soodsad kui eeskirjad, mis reguleerivad samasuguseid riigisiseseid õiguskaitsevahendeid (samaväärsuse põhimõte) ega muuda liidu õigusest tulenevate õiguste kasutamist võimatuks või liiga raskeks (tõhususe põhimõte). [78]

163. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei palu, et Euroopa Kohus aitaks tal otsustada, kas asjasse puutuvad riigisisesed õigusnormid on samaväärsuse põhimõttega kooskõlas, ka ei ole Euroopa Kohtu käsutuses mingit teavet, mis tekitaks kahtluse nende kooskõla kohta selle põhimõttega.

164. Mis puudutab tõhususe põhimõtet, siis ei ole ma Euroopa Kohtu käsutuses oleva teabe alusel veendunud, mida peab muidugi kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, et eelneva tagastamise nõue võib üldiselt teha tarbijale direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikest 1 tuleneva taganemisõiguse kasutamise praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu väljendatud kaalutlused põhinevad sisuliselt eeldusel, et võlausaldaja vaidlustab taganemise kehtivuse ja et tarbija peab juba tasutud osamaksete hüvitamiseks võtma õiguslikke meetmeid. Kui selle hagi kontekstis peaks ilmnema, et sõiduki eelnev tagastamine oli põhjendamatu, peaks tarbija püüdma seda tagasi saada, riskides seeläbi täiendava kohtumenetlusega. Kui eelnev tagastamine oleks õigustatud, siis peaks tarbija esitama hüvitamise nõude, ilma et ta saaks sõidukit endale jätta. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab ka asjaolule, et sõidukid on sageli vajalikud ametialaseks tegevuseks ja eeldavad märkimisväärset kapitali. Kui tarbijad peavad sõidukid võlausaldajatele tagastama, teadmata, kas taganemine on kehtiv, ja seega teadmata ka ajavahemikku, mille jooksul hüvitatakse neile tasutud osamaksed, mis võimaldab asendussõiduki ostmist, siis võib see neid heidutada lepingust taganemise õigust kasutamast.

165. Erinevad kaalutlused, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus tugineb, näivad olevat spekulatiivse iseloomuga. Nad ei ole piisavad selleks, et tuvastada, et eelneva tagastamise nõudega kaasneb märkimisväärne takistus, mis tõenäoliselt heidutab tarbijaid taganemisõigust kasutamast. Nagu kostjatest pangad ja Saksamaa valitsus nii oma kirjalikes kui ka suulistes seisukohtades selgitasid, ilma et neile oleks sisuliselt vastu vaieldud, on võrdlemisi tavaline praktika, et tarbija ei tagasta pärast taganemisõiguse kasutamist sõidukit, jätkates selle kasutamist, ilma et ta hüvitaks võlausaldajale selle väärtuse vähenemist nimetatud ajavahemikul.

166. Veelgi vähem veendunud olen ma selles, et käesoleval juhul on tegemist tõhususe põhimõtte rikkumisega, kuivõrd direktiivi 2011/83 artikli 13 lõikes 3 on sätestatud, et kui tarbija taganeb selle direktiivi kohaldamisalas olevast müügilepingust, võib kaupleja viivitada makstud hinna tagasimaksetega seni, kuni ta on kauba tagasi saanud või kuni tarbija on esitanud tõendid, et ta on kauba tagastanud.

[77] Vt ka kohtujurist Hogani ettepanek liidetud kohtuasjades Volkswagen Bank jt (C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punktid 126–128).

[78] Vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, punkt 83).

167. Viienda küsimuse teisele osale tuleks minu hinnangul vastata samamoodi nagu esimesele osale. Nagu Saksamaa valitsus oma kirjalikes seisukohtades selgitab, on see, et Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) kohaldab analoogia alusel BGB § 322 lõiget 2, üksnes eelneva tagastamise nõude menetluslik tagajärg.

168. Neil asjaoludel teen ettepaneku, et Euroopa Kohus vastaks kohtuasjades C-47/21 ja C-232/21 esitatud viiendale küsimusele, et direktiivi 2008/48 artikli 14 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt juhul, kui krediidileping on seotud müügilepinguga, ei teki pärast seda, kui tarbija on kasutanud taganemisõigust, tarbija nõuet võlausaldaja vastu tasutud osamaksete hüvitamiseks enne, kui ta on ostetud eseme võlausaldajale tagastanud või esitanud tõendid selle võlausaldajale tagastamise kohta, ning tarbija esitatud hagi tasutud osamaksete hüvitamiseks pärast ostetud eseme tagastamist tuleb põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta, kui võlausaldaja ei ole sattunud selle eseme vastuvõtmisega viivitusse.

VI. Ettepanek

169. Eeltoodust tulenevalt teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Landgericht Ravensburgi (Ravensburgi esimese astme kohus, Saksamaa) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Ligikaudu kaheks kuni kolmeks aastaks sõlmitud mootorsõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingud, mille puhul on lepinguvormiga välistatud korraline ülesütlemisõigus, milles ei ole ei neis endas ega eraldi lepinguga ette nähtud tarbija kohustust lepingu ese välja osta, kusjuures selline kohustus loetakse olemasolevaks, kui liisinguandja seda ühepoolselt otsustab, ja mille kohaselt peab tarbija sõlmima sõiduki täiskaskokindlustuse, panema lepingu eseme puuduste korral maksma nõuded kolmandate isikute vastu (eriti sõiduki müüja ja tootja vastu) ja kandma lisaks lepingu eseme hävimise, kahjustada saamise ja väärtuse muul viisil vähenemise riisikot, kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ, kohaldamisalasse. Tegemist ei ole krediidilepingutega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, artikli 3 punkti c tähenduses ega finantsteenuste osutamise lepingutega direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 12 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiivi 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ, artikli 2 punkti b tähenduses.

2. Direktiivi 2011/83 artikli 2 lõiget 9 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi artikli 2 lõike 2 määratluse kohaselt kaupleja nimel või tema ülesandel tegutseva isiku äriruume tuleb käsitada selle kaupleja „äriruumidena“. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama, kas tema menetluses oleva juhtumi konkreetsetest asjaoludest tulenevalt ja riigisisese õiguse kohaselt tegutses vahendaja kaupleja nimel või ülesandel, et rääkida läbi või sõlmida kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping.

3. Direktiivi 2011/83 artikli 16 punkti l tuleb tõlgendada nii, et seal sätestatud erand ei ole sõidukite kilomeetripõhise arvestusega liisingulepingutele kohaldatav.

4. Direktiivi 2011/83 artikli 2 punkti 7 tuleb tõlgendada nii, et lepingut ei saa käsitada kauglepinguna, kui kaupleja nimel või ülesandel tegutsev isik on seotud selle lepingu üle tarbija füüsilisel juuresolekul peetavate läbirääkimistega. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama, kas tema menetluses oleva juhtumi konkreetsetest asjaoludest tulenevalt ja riigisisese õiguse kohaselt tegutses vahendaja kaupleja nimel või ülesandel, et rääkida läbi kilomeetripõhise arvestusega liisinguleping.

5. Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti p tõlgendatuna koostoimes artikli 14 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised riigisisesed õigusnormid, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas ja millega on sätestatud õiguspärasuse eeldus, mille kohaselt juhul, kui krediidileping sisaldab õigusaktides sätestatud tüüpvormile vastavat tingimust, on see tingimus kooskõlas riigisisestest õigusaktidest tulenevate nõuetega, mis puudutavad taganemisõigust käsitlevat teavet, kuigi see ei ole kooskõlas nimetatud direktiivi artikli 10 lõike 2 punkti p nõuetega. Liikmesriigi kohus, kes menetleb kohtuasja, mille poolteks on eraõiguslikud isikud, ei ole kohustatud ainuüksi liidu õiguse alusel jätma selliseid riigisiseseid õigusnorme kohaldamata, isegi kui need on vastuolus direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktiga p, kuid see ei mõjuta selle isiku õigust, kelle huve on kahjustatud sellega, et riigisisene õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas, nõuda talle sellega tekitatud kahju hüvitamist.

6. Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõike 1 teise lõigu punkti b tuleb tõlgendada nii, et taganemisõiguse tähtaeg ei hakka kulgema enne, kuni tarbijale on täielikult ja sisuliselt õigesti antud selle direktiivi artikli 10 lõikes 2 nõutud kohustuslik teave, välja arvatud juhul, kui antud teabe ebatäielikkus või ebaõigsus ei mõjuta tarbija suutlikkust hinnata oma kohustuse ulatust, mille peab kindlaks tegema riigisisene kohus.

7. Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud taganemisõigust ei saa enam kasutada, kui pooled on krediidilepingu täielikult täitnud. See säte ei välista seda, et konkreetsel juhul, mida iseloomustavad erilised asjaolud, mis lähevad kaugemale pelgast aja möödumisest, analüüsivad riigisisesed kohtud seda, kas taganemisõiguse kasutamine tarbija poolt on olnud kuritarvitav. Selleks, et konkreetsel juhul tuvastada selline kuritarvitus, peab riigisisene kohus võtma arvesse kõiki faktilisi ja muid asjaolusid, sh vajaduse korral sündmusi, mis leidsid aset pärast lepingust taganemist.

8. Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt juhul, kui krediidileping on seotud müügilepinguga, ei teki pärast seda, kui tarbija on kasutanud taganemisõigust, tarbija nõue võlausaldaja vastu tasutud osamaksete tagasimaksmiseks enne, kui ta on ostetud eseme võlausaldajale tagastanud või esitanud tõendid selle võlausaldajale tagastamise kohta, ja tarbija esitatud hagi tasutud osamaksete hüvitamiseks pärast ostetud eseme tagastamist tuleb põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta, kui võlausaldaja ei ole sattunud selle eseme vastuvõtmisega viivitusse.